

בְּצִילָא דְמַה־יְמֵנוּתָא

בְּקוּדֵשׁ פְּנִימָה • דְבְרֵי תוֹרָה • שִׁיחוֹת קוּדֵשׁ

פְּר' פְּקוּדֵי • כַּד אֲד"ר - ג אֲד"ב
תִּשְׁפ"ד • שְׁנָה כ"ד • גְּלִיּוֹן כַּד (אֶלֶף רַכ"ב)

וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ וְיַעֲלִצוּ לְפָנֵי אֱלֹקִים וְיִשְׁיִשׁוּ בְּשִׂמְחָה

בְּקוֹל רִינָה וְחִדּוּהָ, גְּשִׁים אֲנִי יַחַד עִם כָּל קְהַל הַמּוֹנִי אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ דִּי בְּכָל אַתְרַי
לְאַחַל מְעוֹמְקָא דְלִיבָא בְּרַכַּת "מִזֹּל טוֹב" אֶל מוֹל פְּנֵי הַקּוּדֵשׁ

כ"ק מֶרֶן אֲדַמּוּ"ר הַגַּה"ק שְׁלִיט"א

לְרַגַל שְׂמִחַת בֵּית צַדִּיקִים, הַשְּׂמִחָה הַשְּׂרוּיָה בְּמַעוֹנֵנוּ בְּהוֹלְדַת הַנֵּין שִׁיחֵי' בְּמִזֹּל טוֹב
בֶּן לְנַכְדוֹ פְּרַע"ח

הַרְה"ג רַבֵּי חַיִּים מֹשֶׁה שְׁלִיט"א

בֶּן בְּנֵי יִקְרִי

מִזְרֵנוּ הַגַּה"צ אֲב"ד קְרִית צֶאֱנָז נְתַנְיָה שְׁלִיט"א

וְהַבְּרַכָּה אַחַת הִיא לְהַסְבִּים הַדְּגוּלִים הַגְּאוּה"צ הַמְּפּוֹרְסָמִים, פְּאִרֵי הַיַּחַס

רַבֵּי נַחֲמָן בִּידְרָמָן שְׁלִיט"א מְלַעֲלוֹב

אֲב"ד רְאֲדוּמִישְׁלָא שְׁלִיט"א

וְאֲנִי תְּפִילָה שִׁישְׁפִּיעַ עֲלֵינוּ שְׂמִיחָה זֹאת שְׁפַע בְּרַכָּה וְסִיעֵתָא דְשְׂמַיָא, וְנִזְכָּה כִּי כ"ק מֶרֶן שְׁלִיט"א יֵאֲצִיל עֲלֵינוּ מְרוּחוֹ פִּי שְׁנִים, וְיֵאֲרִיךְ
יָמֵינוּ עַל מַמְלַכְתּוֹ בְּבִרְיוֹת גּוֹפָא וְנַהוּרָא מְעֵלִיא, לְהַדְרִיכֵנוּ בְּנִתְיָבוֹת חַיִּים, עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנוּ עַדֵי בֵּיאַת גּוֹאֲלֵנוּ בְּב"א.

יוֹם שְׁנֵי י"ז אֲד"ר

לְר' אַהֲרֹן הֵי"ו לְרֹב הַצְּלַחָה וְסִיעֵתָא דְשְׂמַיָא.
בְּאַמְצַע ק"ק הַעֲנִיק מֶרֶן שְׁלִיט"א תְּעוּדוֹת הוֹקְרָה
לְהַבְהִי"ח הַחַתָּן שְׂרַגָא כֶּץ נ"י בֶּן הַרְה"ח ר' לִיבוֹשׁ כ"ץ
גְּבַאי בֵּית מְדַרְשָׁנוּ ע"ש הַרְה"ק מְקַאֲלִשִׁץ זִ"ע בְּב"ב,
לְרַגַל עַמְדוֹ בְּכוֹר הַמְּבַחֵן עַל לְמַעַלָּה מִשְׁשׁ מֵאוֹת דְּפִי
גַּמ' בַּע"פ.

לְפָנֵי תְּפִילַת שְׁחִרִית הַנִּיחַ מֶרֶן שְׁלִיט"א תְּפִילִין
לְהַבְחוֹר הַבֵּר מְצוּהָ מְנַחֵם נ"י בֶּן הַר"ר מֹשֶׁה בֶּן צִיּוֹן
רֵיכְמָן מְפַעִיָה"ק (ב"ר אֶפְרַיִם גְּבַאי בֵּית מְדַרְשָׁנוּ בְּרַח' ר'
יְהוּדָה הַלּוֹי בְּב"ב, וְחַתָּן לְהַבְחַל"ח ר' פֶּאֲבִיל שֶׁר ע"ה).

יוֹם שְׁנֵי פְּר' וְיִקְהַל כ"ד אֲד"ר

לְפָנֵי תְּפִילַת עֵרְבִית הַגִּיעַ לְבִיקוֹר בְּקוּפ' הַגַּה"צ
רַבֵּי יַעֲקֹב יַחְזִיקִיָּה שְׁלִיט"א גַּאב"ד קַה"י טוֹרְנָטוּ, יַחַד
עִם בְּנֵי הַרְה"ג רַבֵּי יוֹסֵף סוֹפֵר שְׁלִיט"א רַב קְהַל מְסַפֵּר
הַסּוֹפֵר בִּירוּשָׁלַיִם, וְזֶהוּ תוֹכֵן הַשִּׁיחָה:
מֶרֶן שְׁלִיט"א הַתְּעַנִּין בְּמַצַּב בְּרִיאוֹתוֹ וְכו'.

גַּאב"ד טוֹרְנָטוּ: יֵשׁ שְׂאֵלָה בְּפוֹסְקִים (עֵי עִיקְרֵי הַד"ט ס' י,
אוֹת א; פְּרִי הָאֲרֶץ, סִימָן ז) אִם אַחַד צָרִיךְ לְבָרֵךְ ב"פ הַגּוֹמֵל,
אִם יוֹצֵא בְּפַעַם אַחַת, אוֹ שְׁזָה כְּמוֹ קְרַבְנוֹת שְׂצָרִיכִים

בְּעֵרֵב קִיבַל מֶרֶן שְׁלִיט"א קְהַל. בֵּין הַנִּכְנָסִים הִיא
שְׁלוּחָא דְרַבְנָן הַרַב מֵאִיר פְּרוּשׁ הֵי"ו מִירוּשָׁלַיִם. כֵּן נִכְנַס
הַעֲסָקָן הַרְה"ח ר' אַהֲרֹן הוֹפְמָן הֵי"ו מְנַהֵל רֶשֶׁת כּוֹלְלֵי
הָאֲבָרְכִים 'מְבַצֵּר הַתּוֹרָה' דְּחִסְדֵי צֶאֱנָז. וְסָקֵר בְּפָנֵי
הַקּוּדֵשׁ אֶת מְפַעֲלוֹת הַתּוֹרָה וְהַחֲסֵד הַנַּעֲשִׂים ע"י הַנְּהַלַּת
הַכוֹלְלִים לְטוֹבַת וְלְרוּחַת מֵאוֹת הָאֲבָרְכִים. כ"ק מֶרֶן
שְׁלִיט"א הִבִּיעַ קוֹרַת רוּחוֹ הַמְּרוּבָה, וְאַף אִמַּר כִּי תַמִּידִין
כְּסֻדְרָן הִרְיָהוּ שׁוֹמַע גּוֹטַע גְּרִיסִין, וְהֵאֲצִיל מְבַרְכוֹת קִדְשׁוֹ

בְּרוּךְ אֲשֶׁר יִקְיָם אֶת דְּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת

דְּבָרוֹת הַקּוּדֵשׁ בְּגְלִיּוֹן זֶה נִזְדַּבּוּ וְנִדְפְּסוּ

לְע"נ מוֹה"ר מֹשֶׁה בֶּן מוֹה"ר שְׂמוּאֵל רַפְּאֵל רֵיךְ ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

גאב"ד טורנטו: כן הייתי אצל מרן זי"ע כשהיה בשבת פרשת שמות בירושלים, בישיבת חיי עולם.
מרן שליט"א: זה כבר סיפור ישן... מתחילת שנות הכ'...
גאב"ד טורנטו: הוא דיבר אז בפלפול על הבית יצחק (יור"ד סי' קכו אות ד) אם מותר להחמיר בפיקוח נפש. איני זוכר כל הדרשה אבל הנקודה...
מרן שליט"א: רובא דרובא מהתורות והדרשות של אותן שנים אינם בידינו. קצת מהם הדפיסו אבל הרוב חסר.
גאב"ד טורנטו: היו לי כמה חברים שלמדו כאן, הרה"ח ר' מאיר שימון...
מרן שליט"א: הוא עשה היום ברית לנינו...
גאב"ד טורנטו: ואחיו הרה"ח ר' יצחק שמתגורר בארה"ב. וכן הרה"ח ר' אברהם משה דויטש והרה"ח ר' מנחם גליק...
מרן שליט"א: שניהם כבר אינם אתנו.
גאב"ד טורנטו: וכן הכרתי את הרה"ח ר' יעקב קראוס...
מרן שליט"א: הוא למד בדושינסקיא, השנים חולפות...
בנו הרב יוסף: את אביו של הגבאי ר' אברהם, אתה זוכר עוד מפאפא...
גאב"ד טורנטו: בוודאי, ר' יענקל דייטש... הוא התפלל אצל אבי בבית המדרש, ואח"כ בא לומר שאין לו דירה ורוצה לקנות דירה בקרית צאנז, ואמר לו אבי זצ"ל שיסע לשם.
מרן שליט"א: הוא השאיר אחריו שבט שלם בליעה ר"ר...
גאב"ד טורנטו: הסתיימו כבר ימי השובב"ם...
מרן שליט"א: איך זה נגמר, יודעים בשמים... אבל יהודים צריכים הרבה ישועות בכלל ובפרט, בכל הענינים... אין לנו להישען אלא על אבינו שבשמים פשוטו כמשמעו. הרבה פעמים למדו את הגמרא בסוטה וחשבו בוודאי שהקב"ה יעזור, אבל זה שרק הוא יכול לעזור, את זה כולם מבינים ויודעים בזמננו.
גאב"ד טורנטו: שמעתי מאחד, שהרי אמר אברהם אבינו עכשיו הוא אלקי השמים ואלקי הארץ שהרגלתיו בפי הבריות, אבל כשלקחני מבית אבי היה אלקי השמים ולא אלקי הארץ שלא היו באי עולם מכירים בו ושמו לא היה רגיל בארץ (רש"י, בראשית כד, ז)...
מרן שליט"א: כמו שאמרו חז"ל (סוטה י, ב), שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקדוש ברוך הוא בפה כל עובר ושב כיצד לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו אמר להם וכי משלי אכלתם משל אלקי עולם אכלתם הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם.
גאב"ד טורנטו: והיום הוא כמו הזמן של אברהם אבינו בחרן, שאין לנו להישען אלא על 'אבינו שבשמים', שהוא רק בשמים ואין רואים את אלקי הארץ מחמת גודל ההסתר פנים.
מרן שליט"א: אותותינו לא ראינו ולא איתנו יודע

להשלים. אני גם צריך לברך יותר מפעם אחת...
 אני צריך למסור יישר כח על כל העזרה כאן, בפרט להרב וואלוי דייטש שעזר לי מאד בבית החולים.
מרן שליט"א: הרופאים אומרים שצריכים ללכת...
גאב"ד טורנטו: לבית הכנסת אני כבר הולך לבד...
מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע אמר שהוא מקים את בית החולים בעיקר עבור היימישע אידן שקשה להם להיות במקומות אחרים...
 כיום המצב כבר יותר טוב גם בבתי חולים אחרים, אבל לפני כארבעים שנה היה קשה מאד.
גאב"ד טורנטו: אני זוכר אז כשבנו את בית החולים דיברו על זה שמרן זי"ע בונה זאת להיימישע יודן, כי אז היו כמה בעיות הלכתיות בבתי חולים אחרים.
מרן שליט"א: גם עם ניתוחי מתים. יהודים מבוגרים לא רצו ללכת להתאשפז, ובכלל היה לא היה שום יחס ליהודי מבוגר, ולא הרשו לבקש עוד חוות דעת של רופא אחר.
גאב"ד טורנטו: לא היה אז עם מי לדבר.
גאב"ד טורנטו: הייתי ב' פעמים כשמרן זי"ע הגיע לבקר אצל הרה"ק מהר"א מבעלזא זצ"ל, ופעם אחת היה במוצ"ש, כשהרה"ק מבעלזא עוד אחז באמצע סעודה שלישית.
 זכיתי להיות כאן כמה פעמים בשבתות מברכים, ושמעתי הדרשות שנשא מרן זי"ע בשבת מברכים בבית המדרש של הבעלי בתים, לפני קריאת התורה. הייתי פעם משמחת תורה ועד לאחר שבת בראשית, ובאותה שבת מברכים זכורני שפלפל באריכות גדולה על הדין ודברים שהיה בין קין להבל, ולמסקנה יצא שהיה איזה פגם באנכי ה' אלקיך, ובזה ביאר טענת קין, השומר אחי 'אנכי', שרומז על אנכי של עשרת הדיברות... לאחר הדרשה היה נשאר שם עד אמצע קריאת התורה...
מרן שליט"א: החתם סופר (פרשת בראשית, ד"ה וישע ה') כתב דבר נורא אודות שאין תכלית בני אדם בעולם הזה, וביאר הענין של קין והבל, שבתחילת התורה נתן הקב"ה מקום להורות דרכיו, כי הוא שעה אל קרבנו של הבל, ועכ"ז נתבונן מה היה לו התכלית מזה כאשר לימים אחדים נהרג, ואילו קין אשר לא שעה ה' אל מנחתו, הרגו ונמלט עד ז' דורות, וראה בני בניו לאלפים ורבבות בוני עיירות ומדינות, והצדיק הבל אשר שעה ה' אל מנחתו לא נשאר לו שם ושארית בעוה"ז, וא"כ מה היה לו מצדקתו ומנחתו. וזה מורה לנו כי אין תכלית האדם חיי העולם הזה והבליו, ומה שדרך רשעים צלחה אין ראייה כי חפץ ה' בם ובמעשיהם, אלא זהו על מנת להאבידם עדי עד.

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

תנצבה.

עד מה...

בישמח משה (פרשת פנחס, ד"ה עוד ביאור על המדרש) ביאר על מה שכתוב גבי אליהו (מלכים א יט, י) ויאמר קנא קנאתי לה' אלקי צבאות וגו', דבזמן שבני ישראל חוטאים ח"ו ואין אמונתם שלימה, נקרא השי"ת רק אלקי צבאות, שמלכותו על מלאכי מעלה, ולא אלקי ישראל. ורק בשעה שבני ישראל מאמינים בהשי"ת באמת ובלבב שלם אזי נקרא הקב"ה אלקי ישראל. אבל רואים גם היום הרבה יהודים יראים ושלמים למרות גודל הסתר פנים.

גאב"ד טורנטו: אכן, אבל יש ללא שיעור נסיונות וקשיים. ובוודאי שהקב"ה לא פשט את הרגל...

מרן שליט"א: זהו בחי' זה לעומת זה, וצריכים רחמי שמים מרובים, ברוחניות ובגשמיות.

אני אומר תמיד, שכנראה הקב"ה מרוצה מאתנו, דאם לא היה מרוצה היה מביא כבר את משיח... כשרואים למעלה שלמרות ירידת הדורות וכל המצב הקשה עדיין יש ריבוי כזה של לומדי תורה, הרי זה מעורר נחת רוח עצומה...

גאב"ד טורנטו: כנראה, שצריכים להעלות את הניצוצות האלו שנפלו ל"ע.

מרן שליט"א: יש ב"ה הרבה מאד יהודים יראי שמים.

גאב"ד טורנטו: הרבה ת"ח ולומדי תורה. יש געוואלדיגע לימוד התורה.

מרן שליט"א: בכל העולם.

גאב"ד טורנטו: בכל מקום ב"ה.

מרן שליט"א: בזה בוודאי אכשור דרא, הכמות הגדולה. אכן האיכות של העולם את זה כבר יחזיר משיח צדקנו.

אני חוזר על מה ששמעתי פעם מכ"ק האדמו"ר ממחנבוקא זצ"ל שאמר, אם הקב"ה היה רוצה שהיהודים יהיו יותר קרובים אליו לא היה מביא את סטאלין...

ישנם ב"ה מאות אלפי בעלי תשובה בכל העולם, בכל המדינות. ולפלא שרואים הרבה שמתקרבים לדת ואחר בירור נודע להם שהיו להם אבות קדושים וצדיקים.

גאב"ד טורנטו: היה עובדא עם הגאון גאב"ד טשעבין זצ"ל, שבזמנו היה הרבה שהלכו לצבא ל"ע, והיה בזה סכנה גדולה ברוחניות, ובא אביו של הבחור לדבר על זה עם הרב מטשעבין...

מרן שליט"א: והוא אמר לבחור שיקפיד לא לומר תחנון בערב שבת, בהיותו נכד זידיטשוב...

גאב"ד טורנטו: והוא חזר והקים משפחה לתפארת. הצדיקים האלו הכניסו הארה בכל אחד וזה החזיק אותם באידישקייט.

מרן שליט"א: כאשר מרן אדמו"ר זי"ע רצה להקים היימישע ישיבה באמריקה מיד לאחר המלחמה, בשנת תש"ז, אמר לו איזה אדם נכבד שם, שכאשר יצמחו לו שערות על כף ידו אזי יעלה בידו להקים חסידישע ישיבה באמריקה, וטען שאין זה מקום מתאים וכו'... ומרן אדמו"ר זי"ע אמר שבדרך הטבע היה אותו אדם צודק, אבל יש את ההנהגה למעלה מדרך הטבע, של

חס ושלום שתשכח תורה מישראל.

גאב"ד טורנטו: כשהיה מרן זי"ע במקוה בשנים הראשונות באמריקה, הבחין בבחור שבגדיו היו ימין על שמאל, והוא היה נכדו של הרה"ח ר' אשר יונה ויינברגר זצ"ל. ואמר מרן זי"ע, שאם זה עוד יכול להיות באמריקה אז יש עוד תקוה...

באותם שנות בראשית לאחר המלחמה, נסע פעם מרן זי"ע למונטריאול, לשם איסוף כספים לשלוח לדייטשלאנד עבור הפליטים, והגיעו למונטריאול עם הרכב בשעות לפנות בוקר, ולא ידעו מקום אכסנייתם, ועבר שם אחד שהיה נראה כגוי גמור שהלך בראש מגולה, והנהג עצר אותו ושאל אותו בשפת האנגלית היכן הוא כתובת פלוני, וההוא הראה שאינו מבין שפתו, אמר לו מרן זי"ע שישאל את ההוא בשפת האידיש, ואכן ענה על שאלתו. לאחר מכן שאל הנהג את מרן זי"ע מהיכן ידע שההוא יהודי, שהרי נראה היה עליו כגוי גמור, אמר לו מרן זי"ע, הנה ראה כי הוא הולך בראש גלוי, ובעת כזאת כשהכפור שורר כאן בחוץ, כולם הולכים מכוסים גם בראש, ורק יהודי מתבולל להכעיס הולך כשראשו גלוי... לבסוף חזר אותו יהודי בתשובה.

מרן שליט"א: לאחר המלחמה היה מרן אדמו"ר זי"ע מדבר אל הניצולים עם שפה רכה.

וכיבדו מרן שליט"א בלחיים ומזונות, ואחלו זה לזה.

גאב"ד טורנטו: עדיין לא התפללתי מעריב, עיכבו אותנו בדרך בעבודות...

מרן שליט"א: שמעתי ממרן אדמו"ר זי"ע שחסידיים הקפידו להתפלל כשמגיעים הביתה, במקום שילנו שם, שכן נהיים שליחי מצוה.

גאב"ד טורנטו: גם הרה"ק מהר"א מבעלזא זצ"ל, כשנסע מתל אביב, מנחה התפלל בעיר רמלה, ומעריב התפלל בביתו.

בנו: הוא אמר שכשיגיע לירושלים יתפללו מעריב, שנוסעים להתפלל מעריב...

גאב"ד טורנטו: אפשר להתפלל כאן מעריב?

מרן שליט"א: בוודאי...

והתפלל מעריב יחד עם מרן שליט"א, ואח"כ ליווהו מרן שליט"א החוצה ונפרדו לשלום.

יום שלישי פר' ויקהל כ"ה אדר"ר

בערב קיבל מרן שליט"א קהל, בין הנכנסים היום היום הרה"ג רבי יצחק צבי אונגר שליט"א רב ביהמ"ד נייטרא בירושלים, והרה"ג רבי אנשיל יונגרייז שליט"א בן כ"ק אדמו"ר מגארליץ ארה"ב שליט"א.

יום רביעי פר' ויקהל כ"ו אדר"ר

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה בנש"ק אלעזר משה אברהם נ"י בן הרה"ג ר' צבי אלימלך לייפער שליט"א מנהל רוחני דישיבה"ק מתיבתא דברי יציב בחיפה, ולהבחור הבר מצוה פנחס נ"י בן הרה"ח ר' זאב יהודה שטמר

מאלעד (בן הג"ר אלימלך משה מב"ב).

והעמידם בקרן אורה. וי להאי שופרא דבלי בארעא.
יה"ר שיהא למליץ יושר במרום שלא ישמע עוד
שוד ושבר כגבולכם ובגבול כל אחבנאי, והמקום
ינחם אתכם ואת כל המשפחה החשובה בתוך שאר
אבלי ציון וירושלים, שלא תוסיפו לדאבה עוד עד
עולם, ויקויים מהרה הכתוב והפכתי אבלם לששון
ונחמתים ושמחתים מיגונם. יעמוד לכם זכות אבות
הק' שמעתה ועד עולם אך ששון ושמחה תשיגו ונסו
יגון ואנחה, אכי"ר.

ש"ב חי"ק

יום חמישי פר' ויקהל ז"ך אד"ר

אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הר"ר
שלום בלומנברג מפעיה"ק (ב"ר פנחס ממאנסי, וח"ר משה
יעקב ווקס מפעיה"ק).

אחר תפילת מנחה יצא מרן שליט"א להשתתף
בהלווית האשה החשובה מרת קליין ע"ה, אלמנת
הרה"ח ר' חיים יהודה קליין ז"ל מעיה"ק צפת. מרן
שליט"א ליוה את המיטה כברת דרך וחזר לביתו.

יום שישי פר' ויקהל כ"ח אד"ר

אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הר"ר
חיים וייסמן מפעיה"ק (בה"ר צבי מביתר, וח"ר ישראל
יהודה הרשקוביץ יו"ר מנעימי התורה).

שב"ק פר' ויקהל - שקלים כ"ט אד"ר

מברכים החודש אד"ב

קבלת שבת התפלל לפני העמוד - הרה"ג רבי פרץ
טוביה בינדר שליט"א דומו"צ קהלתנו הק' בבית שמש.

בזמירות בשוה"ט התכבדו, כל מקדש - הרה"ג רבי
יעקב מרדכי רייך שליט"א רא"כ באדירי התורה בב"ב,
מה ידידות - הרה"ג ר' ירמלי שווארץ שליט"א רא"כ
בית יהודית בירושלים. י"ה ריבון - הרה"ג ר' יחזקאל
רייך מקרית הבעש"ט פ"ת (בן הגרא"י שליט"א, וחתן כ"ק
האדמו"ר מוואסלוי שליט"א).

בברכת המזון על הכוס התכבד - הרה"ח בנש"ק ר'
יהושע דוד שרייבער שליט"א מליקווד.

אח"כ נערך שמחת השלום זכר לרגל הולדת הבן
להר"ר משה כץ מחיפה (בן הג"ר דניאל שליט"א ממאנסי, וחתן
הג"ר אהרן יוסף הלברשטאם שליט"א מראשי ישיבה"ק לצעירים
שפע חיים בב"ב), להר"ר בן ציון גולדשטיין מאלעד (בהג"ר
חיים מפעיה"ק, וחהג"ר אלימלך בלומענברג מאלעד), להר"ר יעקב
חנניה ברנשטיין מפעיה"ק (ב"ר חיים מב"ב, וחה"ר יצחק שלמה
ורטהיימר מפעיה"ק), ולהר"ר מנחם מענדל אייזנבך
מפעיה"ק (בה"ר חיים רפאל מפעיה"ק, וח"ר מאיר גוטמן
מפעיה"ק). ועברו הקהל לקבל פירות.

בערב קיבל מרן שליט"א קהל, בין הנכנסים היה
הגאון רבי אברהם יהושע רייך שליט"א רבה של
קהלתנו הק' באנטווערפן. כן נכנס שלוד"ר הרב משה
שמעון ראטה הי"ו.

היום שיגר מרן שליט"א מכתב תנחומין להרבנים
הגאונים הצדיקים שליט"א בני ואחי המחותן
להבחל"ח כקש"ת הגה"צ רבי יקותיאל יהודה
מייזליש זצוק"ל גאב"ד סיגייט, אשר נלב"ע לדאבון
לב כל קהל ישראל השבוע, וזהו תוכן מכתב הקודש:

בעה"י, כ"ו באדר א' תשפ"ד לפ"ק

ה' השוכן רומה, יעורר ישני אדמה, יחיש קין
נאולה ונחמה, לכל פארות הקודש שלשלת
היוחסין ממשפחת מייזליש המיוחסת והרוממה,
האחים הגאונים הצדיקים, אבד"ק סאטמאר
מונטריאל שליט"א; אבד"ק ווייטצען לונדון
שליט"א; אבד"ק ניימארק שליט"א; אבד"ק
לייפניק שליט"א. והבנים, הגה"צ מוה"ר דוד דוב
שליט"א, אבד"ק סינעיט; הגה"צ מוה"ר יעקב
שליט"א, אבד"ק לימנוב שליט"א; הגה"צ מוה"ר
יוסף משה שליט"א, אבד"ק לאסק; הגה"צ מוה"ר
פנחס מרדכי שליט"א, דומ"ץ סינעיט; הגה"צ
מוה"ר שמעון זאב שליט"א, רב ביהמ"ד ישמח
משה בקרית יואל.

בתוך כל בית ישראל בכה נבכה תמרורים את
השריפה אשר שרף ה' לעת נצחו אראלים את
המצוקים ונשבה ארון הקודש, אחיכם ואניכם
עטרת ראשכם, ש"ב ומחו' כקש"ת הגה"צ גאב"ד
סינעיט זצוק"ל.

כבר אמרו חז"ל בר"ה י"ח ע"ב ששקולה מיתתן
של צדיקים כשריפת בית אלקינו, וכן תלמיד חכם
שמת מי מביא לנו חליפתו מי מביא לנו תמורתו
(ירושלמי ברכות פ"ב ה"ה), על זאת עליו מר יבכיון חבל
על דאבדין ולא משתכחין, גדולה היא האבידה
בסילוקו של האי צדיק ותלמיד חכם, בר אוריין ובר
אבהן, חוטר מגזע אראלים ותרשישים, אוד מוצל
מאש ושריד לדור דעה, זקן שקנה תורה וחכמה בצל
אביו הגה"צ המפו' אבד"ק ווייטצען בעל מקדשי השם
זצוק"ל ורבותיו הק', אשר הנחיל לדורנו את תפארת
מורשתם, הוא הגבר שהיה דמות מופת ומורה דרך
לרכיב, וחן היה יצוק בשפתותיו בתפילותיו
ובדרשותיו בהם הלהיב לבבות לתורה ולחסידות

תוכן הפלפול שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

שיב"ם היה שייך להתיר כל מלאכות שבת מדין הואיל ולעשות ככל צורך בנין המשכן, דהשתא אין עון בחילול זה כיון שראוי לחולה, להכי איצטריך קרא דאפ"ה שבת אל תדחה מפניה, דאע"ג דליתא התם לת' התוס' דחשיב"ם לא שכיח, מ"מ כבר תירצו המפרשים לקו' התוס' בע"א בטעמא דלא אמרינן בזה הואיל, עכ"ד עי"ש.

ושנה דבריו בחידושו עמ"ס יבמות (בסוגי' דהכשר מצוה דף ו' ע"א, דף כ"ד מדפה"ס) ביתר הרחבה, וז"ל, הא עשיית המשכן היה משתהא לכה"פ כמה שבועות, ומסתמא במחנה ישראל שישים ריבוא אלף היו נולדים ומילות בכל שבוע ושבוע, ועי' תוס' יבמות (דף ע"ב ע"א ד"ה נוזפין) דהא דלא נימולו במדבר מחמת שלא נשב רוח צפונית כיון שהיו נוזפין היה רק ממעשה מרגלים, אבל בשעת עשיית המשכן עדיין היו מלים, ותינוק הנימול הוא ג' ימים חולה שיב"ם, ואפ"ה אסור לן עשיית המשכן, ומשמע בכל אופן, אפילו במלאכה שהיה אפשר להצריך לחולה שיב"ם לא יעשו, עי"ש.

ובדבריו יומתק לשון הכתוב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל שבא לרבות הנשים והטף, כמש"כ הרמב"ן וש"ך עה"ת, והיינו שהיו שם כל ישראל כאחד, ובקיבוץ גדול כזה הלא שכיחי חילול שבת לצורך פיקו"ג, וא"כ שהיו כולם כאחד היה ראוי לומר דנתיר מלאכת שבת עבור צורך מלאכת המשכן מטעם הואיל וכו', לזה מיד גלי ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש, שהקדים צווי מלאכת שבת לומר אע"פ שתהיו רדופין וזריזין במלאכת המשכן שבת אל תדחה מפניה, ודו"ק. ועל כן פרט הכתוב כאן לא תבערו אש וגו', כי בדרך כלל מלאכות שהיו במשכן עבור צרכי בנין לא היה שייך לגביהן דראויין לחולה, ורק מלאכת מבעיר הוא שראוי לחולה להיסק ולבשל וכדו', על כן הזכיר הכתוב דייקא מלאכה זו, ודו"ק.

וצריך להוסיף, דאף דגם לרבה אין רשאי לאפות מיו"ט לחול לומר מטעם הואיל וכו' ולא קאמר אלא שאינו לוקה, אבל איסורא איכא, כמש"כ בבעל המאור בפסחים שם, מ"מ לגבי

בתוה"ק ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש וגו', במדרש (הובא בילקוט רמז ת"ח ממדרש אבכי"ר) ויקהל משה, רבותינו בעלי אגדה אומרים מתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה ויקהל אלא זאת בלבד, אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם רבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת ולכנוס בבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה איסור והיתר כדי שיהא שמי הגדול מתקלם בין בני, מכאן אמרו משה תקן להם לישראל שיהיו דורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות החג בחג.

המפו' נתחבטו לבאר מ"ש רבותינו בעלי אגדה דמפני מה דייקא בעלי האגדה אמרו כן, הרי דבר זה שייך יותר לבעלי הלכה, ראה מש"כ בזה בכסף נבחר, פרדס דוד, וישמח משה בפרשתו.

ונל"ב בדרך דרוש, דהנה ברש"י הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת, והיינו משום דס"ד דאתי עשה דמלאכת המשכן ודחי איסור שבת, והקשו המפו' מהיכי תיתי דידחה איסור שבת, נהי נמי די"ל דאתיא כהנך דיעות דעדל"ת שיש בו כרת (עי' רש"ל יבמות דף ד' ע"א), אך אכתי קשה הלא שבת הוי עשה ול"ת, וקי"ל דאין עשה דוחה ל"ת ועשה.

ובחי' מהר"ם שיק על המצות (מצוה צ"ה, אות ב') כתב ליישב קו' הנ"ל, עפי"מ שהקשו התוס' בפסחים (דף מ"ו ע"ב ד"ה רבה) למ"ד דאמרינן הואיל יהא מותר כל מלאכת שבת משום הואיל וראוי לחולה שיש בו סכנה, ותירצו דחולה שיש בו סכנה לא שכיח, וי"ל דכ"ז נכון כשאין כל ישראל במקו"א אלא מפוזרים בכל כנפות הארץ דאז חולה שיב"ם אינו שכיח בכל מקום ומקום, אבל בזמן המשכן שהיו ס' ריבוא מישראל מלבד נשים וטף כולם כאחד במדבר לא ימלט שמתוך עם רב כזה לא יהא מקרה של סכנת נפשות כגון לצורך יולדת וכדו', וכיון שהיה שכיח חילול שבת לצורך חולה

שאירע חיוב מ"ע נדחה האזהרה שהוא ל"ת ונקיים הציווי שהוא עשה ותבוא מ"ע ותדחה ל"ת, כי האזהרה של לאו על זה התנאי נאמרה, ובוה הפירוש שפירשנו יסיר מלבך ספק גדול שמסתפקין בו בנ"א ושואלין עליו, והוא, שאומרין מאחר שאנו יודעים שאזהרת לאו קשה מציווי עשה היאך יבא עשה וידחה האזהרה של לאו שהוא חמורה ממנו, ומדרך הידוע שהחמור דוחה הקל וכו', והתשובה הוא מה שהקדמנו שהאזהרה של לאו כך נאמרה מיוחדת כי הציווי של עשה תנאי הוא בה, וכן אחז"ל מחלליה מות יומת וביום השבת שני כבשים וגו' שניהן בדיבור אחד נאמרו, ערות אשת אחיך וגו' ויבמה יבוא עליה שניהן בדיבור אחד נאמרו, מה שא"א לבו"ד לומר שנא' אחת דבר אלקים שתיים זו שמענו, הבן דבר זה ושומר אותו כי הוא ספק גדול והרי גלינו אותו וכו' עכ"ד, ותו"ד דהא דעדל"ת היינו משום דמעיקרא דמילתא נאמרה הל"ת רק בתנאי שלא יעמוד נגדה מ"ע, ולפי"ז פשוט הדבר דהא דעדל"ת הו"ל בנגד היתר גמור, (וכבר הביאו האחרונים דבר זה בשם בעל הליכות עולם, והוא בשער ד' עי"ש, אלא שכבר הר"ג בכל זה).

ומה שהביא מחז"ל הוא במד"ר פר' יתרו (פכ"ח ס"ד) עה"פ וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר, שהוא עושה את הכל בב"א, ממית ומחיה בב"א, מכה ורופא בב"א וכו', וכן דבור זכור את יום השבת לקדשו ואומר וביום השבת שני כבשים בני שנה, דבור ערות אשת אחיך לא תגלה כי ישבו אחים יחדו, וכולן אמרן בב"א הוי וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר, (וכ"ה במכילתא פר' יתרו עה"פ זכור את יום השבת, ובספרי פר' תצא עה"פ גדילים תעשה לך).

לפי"ז יבואר דברי הרשב"א דשפיר י"ל דכל הדחיות שוין הם, כי שורש הדבר הוא דבכל מקום שאמרה תורה לעבור על המצוה, הן להתיר טומאה בציבור, והן לחלל שבת עבר פיקו"ג, והן לגבי עדל"ת, היינו משום דהאזהרה נאמרה רק בתנאי שלא יצטרכו לדחותה, ובכל גווני דיעמוד נגדה אחד מן הדברים שמחויב לעשות לא נאמרה הלאו כלל, כיון דכל איסורי התורה והמצוות נאמרו הכל ביחד הרי דמעיקרא לא נאסר טומאה באופן שיגרום ביטול קרבנות ציבור, ולא נאסר

מצות בנין המשכן ס"ד להתיר גם לכתחילה מש"ה איצטריך קרא, (ויש לציין שבראש יוסף סי' תנ"ז סקל"ה למד בדעת הגאונים דאמרינן הואיל אף לכתחילה עי"ש). והנה כתבו האחרונים (עי' עטרת חכמים סי' ד' ד"ה ואם נכון, חת"ס ביצה דף י"ז ע"א ד"ה ממלאה, ישוע"י או"ח סי' כ"ב סק"ב, וכ"ה במהר"ם שיק על המצות שם, ובתשו' או"ח סי' קל"ח, שו"ת חמדת שלמה או"ח סי' כ"ה, שו"ת מחנה חיים ח"ב יו"ד סי' ה', אבני נזר סי' תט"ז) דקו' התוס' דנימא הואיל וראוי לחולה שיש בו סכנה ויתרשלו במלאכת שבת וכו', אתיא רק אי נימא דשבת הותרה אצל פיקוח נפש, משא"כ אי נימא דפיקוח נפש דחוויה לא קשיא כלל, והיינו משום דרק ביו"ט דאוכל נפש הותרה שייך הואיל, אבל בפיקו"ג בשבת דאפי' יהא החולה בפנינו הו"ל רק דחוויה לא שייך דנימא דאפי' אין כאן חולה כלל נתיר מטעם הואיל, דדיה לצרה בשעתה שאז נדחה עי"ש.

והנה נודע דברי הרשב"א בתשו' (סי' תרפ"ט) דהא אם פיקו"ג הותרה או דחוויה תליא בהא דטומאה אם הותרה בציבור או דחוויה, דכל הדחיות דמי להרדי, ומייתי לה בכס"מ (פ"ב משבת ה"א) ובב"י (או"ח סי' שכ"ח), וצריך לבאר סברת הדבר דלכאורה מה שייכי הני ענינים אהרדי. וכבר תמה בזה בתשו' חת"ס (או"ח סי' פ"ה) וכתב דדברי הכס"מ צע"ג, מה ראה לדמות שבת לטומאה, וכי בחדא מחתא מחתינהו דילמא טומאה דחוויה ושבת הותרה, ומה ענין עבודה לפיקו"ג דילמא לענין אחד מהם הוא דחוי' ולאידך הותרה, והביא מהגמ' ביזמא (דף מ"ו ע"ב) דמחלק בגמ' דעבודה בשבת הותרה וטומאה דדחוויה, עי"ש שנשאר בתמיה.

ועיין בתשו' בית יצחק (או"ח סי' נ"ג, אות י"א) וכ"כ הגרש"ק בספר החיים (סי' י"ג) דלפי דברי הרשב"א גם דין עדל"ת אם הו"ל דחוויה או הותרה תליא בכך, לפימ"ש הרשב"א דכל הדחיות דמי להרדי, א"כ כמו"כ עדל"ת נמי תליא בהא, עי"ש, ותמוה מה השייכות בין זל"ז.

ומכבר אמרנו דיתכן להסביר דברי הרשב"א, עפ"י דברי רב נסים גאון הנדפס עה"ג בשבת (דף קל"ג ע"א) שהאריך לבאר ענין עדל"ת ובתו"ד זו"ל, ואמרו חכמים שדבר זה זה עיקר הוא שנשמך עליו וכי כל אזהרה שאין עמה כרת כך הוא דרכה שבעת

או להיטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות, אוציא נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל שהוא פטור וכו', ופריך והאי או מיבעי ליה לחלק, לחלק לא צריך קרא, הניחא לר' יונתן אלא לר' יאשיה מאי איכא למימר, דתניא איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו, אביו ולא אמו אמו ולא אביו מנין, ת"ל אביו ואמו קלל אביו קלל אמו קלל דברי ר' יאשיה, ר' יונתן אומר משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו, אפי' תימא ריא"ש וסבר לה כר"ע דדריש ריבוי ומיעוטי אי אמרת בשלמא בדבר הרשות הכתוב מדבר ממעט דבר מצוה, אלא אי אמרת בדבר מצוה כתיב ממאי קא ממעט ע"כ. נמצא מזה דרבי ישמעאל דדריש כללי ופרטי עכצ"ל דס"ל כר' יונתן דלחלק לא צריך קרא, ולכן אייתר דלהרע או להיטיב למעט נשבע לבטל את המצוה, ורק לר"ע דדרש ריבוי ומיעוט שפיר י"ל דלחלק צריך קרא, וכ"כ במלה ר'.

ובסנהדרין (דף פ"ה ע"ב) ת"ר אביו ואמו קלל לאחר מיתה וכו' הניחא לר' יונתן אלא לר' יאשיה מא"ל, דתניא איש איש מה ת"ל איש איש לרבות בת טומטום ואנדרונינום, אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו אביו שלא אמו אמו שלא אביו מנין, ת"ל אביו ואמו קלל אביו קלל אמו קלל דברי ר' יאשיה, ר' יונתן אמר משמע שניהם כאחד ומשמע כאו"א בפנ"ע עד שיפרט לך הכתוב יחדיו, מנא ליה, נפק"ל מומקלל אביו ואמו מות יומת, ואידך ההוא מיבעי ליה לרבות בת טו"א, ותיפוק ליה מאיש איש, ד"ת כלבנ"א, ע"כ דברי הגמ'. היוצלמ"ז דאי אמרינן כר' יונתן דמשמע שניהם ומשמע כל אחד בפנ"ע עד שיפרט הכתוב יחדיו ולא צריך קרא לחלק א"כ שפיר ילפינן מאביו ואמו קלל דגם לאחר מיתה חייב, ומומקלל אביו ואמו לטו"א, ולא דרשינן איש איש דס"ל ד"ת כלבנ"א, משא"כ לר' יאשיה דאיצטריך אביו ואמו קלל לחלק דרשינן להא דחייב לאחר מיתה מומקלל אביו ואמו, וטו"א ילפינן מאיש איש ואמרינן לא ד"ת כלבנ"א.

נקדים עוד מש"כ בס' שמנה לחמו (בהקדמה) לבאר הא דאי' בב"ק (דף ס' ע"ב) יתיב רב אמי ורב אסי קמיה דר' יצחק נפחא, מר א"ל לימא מר

מלאכת שבת אם יגרום למיתה, וכל בכל הל"ת לגבי המצ"ע, לכך שפיר כתב הרשב"א דכל הדחיות שוות נינהו, כי הכל הוא מכח סברא זו דהלאוין נאמרו רק בתנאי שלא יעמוד נגדה שום חיוב מצד אחר, ודו"ק.

כבר אמרנו במק"א די"ל דדברי הר"נ גאון דהל"ת נאמרו על תנאי, תליא בפלוגתת דרבי עקיבא ורבי ישמעאל בהגיגה (דף ו' ע"א, וכ"ה בזבחים דף קט"ו ע"ב) דלרבי ישמעאל כללות נאמרו בסיני ופרטות באוהל מועד, ולרבי עקיבא כללות ופרטות בסיני נאמרו, דא"נ דהכל נאמר תיכף בסיני א"כ שפיר י"ל כמ"ש הר"נ גאון דכיון דהכל בדיבור אחד נאמר הרי דמעיקרא נאמרו הל"ת בתנאי וכנ"ל, וממילא דהו"ל בגדר הותרה, אבל אי רק כללות נאמרו בסיני ופרטות באוה"מ ולא נאמרו כל פרטי המצוות בפעם א', לא שייך לומר האי סברא דהרי באמת לא נאמרו הכל בפ"א, וי"ל דרק אח"כ נאמר להם הא דעדל"ת ובגדר דחוייה, ודו"ק.

והנה בישמח משה (פר' בהר) כתב לבאר פלוגתת רבי ישמעאל ור"ע הנ"ל אם כללות נאמרו בסיני ופרטות באוהל מועד, או דכללות ופרטות בסיני נאמרו, דלכאורה מה נפק"מ בכך מתי נאמרו הפרטות מאי דהוי הוי, וביאר דבאמת נפק"מ רכתא בדבר אם דרשינן התורה בכלל ופרט או בריבוי ומיעוט, ור"י ור"ע אזלי לשיטתייהו, דהנה ברש"י בשבועות (דף ד' ע"א) ובכמה דוכתי האריך לבאר דלמ"ד דדרש בכלל ופרט היינו משום דהפרט הוא פירושו של הכלל, והפרט מפרש לנו את הכלל דאין בכלל אלא כעין הפרט, משא"כ למ"ד דדרש בריבוי ומיעוט ס"ל שאין הפרט פירושו של הכלל אלא דבא למעטו בדבר אחד עי"ש, ולכן ר' ישמעאל דדרש כל התורה ככו"פ לשיטתו קאי דס"ל דכללות נאמרו בסיני ופרטות באוה"מ והיינו משום דעיקר התורה נאמרה בסיני ופירושו באוה"מ (וכיון דפרטות באוה"מ בהכרח דהפרט הוי רק פירוש ודרשינן ככו"פ), משא"כ ר"ע לשיטתו דכללות ופרטות בסיני והיינו דאין הפרט פירש להכלל ומהאי טעמא גופא דריש ריבוי ומיעוט עי"ש באריכות דבריו ודפח"ח.

ובגמ' שבועות (דף כ"ז ע"א) ת"ר יכול נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל יהא חייב, ת"ל להרע

שמעתתא, ומר א"ל לימא מר אנדתא, ובתו"ד כתב דוודאי כולהו ס"ל דבעי לעסוק גם בשמעתתא, אלא שנחלקו איזה מהם לעשות עיקר, וכתב דפליגי בהך דאיפלוגי ב"ש וב"ה (בחגיגה דף י"ב ע"א) אם שמים נברא תחילה ואח"כ נבראה ארץ או דארץ נבראה תחילה, דהנה במדרש עה"פ מטל השמים ומשמני הארץ וגו' מטל השמים זה תלמוד, ומשמני הארץ זו אגדה, הרי דתלמוד דהיינו שמעתתא נמשל לשמים ואגדה נמשל לארץ, וממילא לב"ה דארץ נבראה תחילה נמצא שצריך להקדים אגדה שרמוזה בתיבת ארץ, אבל לב"ש דשמים נבראו תחילה יש להקדים לימוד התלמוד הרמוז לשמים, עי"ש.

בוזה אמרתי לכאר מאי דאי' (סנהדרין דף ס"ז ע"ב) שאמר לו רבי אלעזר בן עזריה לרבי עקיבא, עקיבא מה לך אצל אגדה כלה מדברותיך ולך אצל נגעים ואהללות, ודקדקו בספרי דרוש על הלשון 'עקיבא', ולהג"ל מובן דדייק בלשונו דאליבא דר"ע לשיטתו הוא דקאמר, דהנה בחגיגה (שם) שאל רבי ישמעאל את ר"ע כשהיו מהלכין בדרך אתה ששימשת את נחום איש גמזו כ"ב שנה שהיה דורש כל אתין שבתורה, את השמים ואת הארץ מה היה דורש בהן וכו', את הארץ למה לי להקדים שמים לארץ, ובפסחים (דף כ"ב ע"א) שמעון העמסוני היה דורש את כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלוקיך תירא פירש עד שבא ר"ע ודרש וכו'. והנה כתבו המפוי' (ראה דברי פנחס פ' אמור דף ל. ובנטיעות אדר סי' כ"ד לש"ש, דף ס"א) דהך אם דרשינן את, תליא בהא אם אמרינן דברה תורה כלשון בני"א, שהרי בלישנא דבני"א רגילות הוא לומר את ולא הוי יתורא כלל, ולכן למ"ד דדברה תורה כלשון בני"א לא דרשינן את, משא"כ למ"ד דלא דברה תורה כלשון בני"א דרשינן את דיתורא הוא.

והנה בקידושין (דף י"ז ע"ב) ס"ל לראב"ע דדברה תורה כלשון בני"א, וא"כ איהו לא דרש את, וס"ל ארץ נבראת תחילה, א"כ לדידיה שפיר יש לדרוש באגדה, וזה שא"ל ראב"ע לרבי עקיבא, בשלמא לדידי שפיר הנני דורש אגדה, אבל אתה "עקיבא" דדרשת את ה' אלוקיך תירא לרבות ת"ח, א"כ כיון דדרשינן את בהכרח דשמים נבראו תחילה, ומינה דהעיקר הוא לימוד התלמוד, באשר לכך מה לך

אצל אגדה כלך לך אצל נגעים ואהללות, ודו"ק. מעתה יבואר מאמר המדרש, דדייקא רבותינו בעלי האגדה הם דדרשו דמה שנאמר 'ויקהל' ללמד דאמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם וכו', דאילו לא היו בעלי אגדה הו"מ לומר כי לכך נאמר 'ויקהל' כי בכך הסביר להם מרע"ה טעם הדבר שצריך להזהירם שלא לעסוק במלאכת המשכן בשבת, דהרי יתמהו אזהרה זו למה הרי אין עשה דוחה ל"ת ועשה בשבת, לכך הקהילים כולם כאחד דלגבי כלל ישראל כולם אין לומר דפיקו"נ לא שכיחא, וא"כ סד"א דנימא דהואיל והותרה מלאכת שבת במקום פיקו"נ הותרה נמי לצורך חול, ונהי דאכתי לצורך חול לא שרי לכתחילה אבל לצורך מצוה מותר גם לכתחילה, לכן הצריך להקדים אזהרת שבת למלאכת המשכן.

ואולם רבותינו בעלי האגדה דס"ל דצריך להקדים לימוד האגדה, דלא אמרינן דשמים נברא תחילה אלא ארץ נבראת תחילה, דלא דרשינן את השמים להקדים שמים לארץ כי לא דרשינן את דדברה תורה כלב"א, ולפי"ז לא דרשינן איש איש כי יקלל וא"כ עכצ"ל דהא דמקלל או"א חייב גם באביו לבד או אמו לבד היינו משום דלחלק לא צריך קרא, וכיון דלא צריך קרא לחלק א"כ שפיר דרשינן התורה בכלל ופרט (דהרי אייתר להרע או להיטיב למעט נשבע לבטל את המצוה), והיינו דהפרט הוא פירושו של הכלל, ולכן כללות נאמרו בסיני ופרטות באוה"מ.

מעתה לא אמרינן דכל מצוות התורה נאמרו בפעם אחת, ולא אמרינן דהאיסורין נאמרו על תנאי שלא יעמוד כנגדם המצוות, אלא דגזיה"כ שיהא איסורים הללו נדחים מפני קיום המצוות, וא"כ חילול שבת לצורך פיקו"נ הו"ל בגדר דחוויה, מעתה אין לומר דהו"א דמותר לעסוק במלאכת המשכן בשבת הואיל וראוי לחולה שיב"ס, ושוב לא יתכן לפרש דמש"ה הקהילים כי בכולם יחד שכיחא פיקו"נ, לכך דיקא בעלי האגדה הוצרכו לדרוש טעם אחר על מה שנא' ויקהל, והוא ללמדם להקהיל קהילות ולדרוש בהלכות שבת, והיינו דמלבד מה שדורשינן באגדה יוסיפו גם לדרוש וללמד בהלכות חג בחג, ודו"ק.

השני שהרי קידושי הראשון לא חלו עדיין ונמצא דקדמו קידושי השני עי"ש.

והנה בג"י נתקדשו אל הקב"ה ע"י שנתן הקב"ה תורה ומצות לעמו ישראל בתורת דמי קידושין, ואמנם הרי בסיני לא ניתנו רק מקצת מצות, ורק אח"כ באוהל מועד ניתנו יתר המצוות, כדס"ל לרבי ישמעאל דכללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד, ולכן לדעת רב יהודה דרק כשיתן חלו הקידושין ה"נ כל זמן שלא ניתנו כל המצוות לבנ"י לא חלו הקידושין שהרי עדיין לא ניתנו להם כל הפרטות עד שבאו לאוהל מועד, וממילא דלא נחשב להם אותו מעשה לחטא, עי"ש.

וכיוצ"ב כתב בס' חסד לאברהם (להרה"ק מהר"א פאדלוסקער תלמיד מרן הנעש"ט, פר' קרח דף ט"ו טו"ג בשם הזרע ברך) שהיה לבנ"י אמתלא על העגל, דבאותו שעה עדיין לא נגמר הקידושין כיון שטרם ניתנה להם כל התורה, וכתב שם בהמשך דאם נפרש מ"ש וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר, דהקב"ה נתן להם במתן תורה אפי' מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש כאמז"ל (ויק"ר כב, א), א"כ כבר נשלמו כל הקידושין במ"ת, עי"ש. וכעיי"ז כתב בס' שפת אמת מבעמח"ס זרע אמת (פר' בראשית) [נכדי היקר הרז"ל בן בני הגר"א שליט"א הראני שכן ביאר כ"ק אאמו"ר זצלה"ה בדרוש לפר' אמור, הובא ביצי"פ ר"פ אחרי. וכן בשפ"ח נישואין סי' ל"ד-ל"ה. ושם ציין לזרע ברך שני פר' בראשית (דף ה' טו"ד), ולעיר דוד (בית אהרן חדר ב' אות צ"ט), ועיון יעקב (מכות דף י' ע"ד הגמ' עומדות היו רגלינו)].

נמצינו למדין דהא אם חל הקידושין מיד במעמד הר סיני וכבר היו מחויבים בכל המצוות, תליא בפלוגתת רבי ישמעאל ור"ע, דלרבי ישמעאל דכללות נאמרו בסיני ופרטות באוהל מועד, א"כ באותו שעה עדיין לא נגמרו הקידושין ואהני להם חזרתם שלא יחשב להם אותו מעשה לחטא. אבל לרבי עקיבא דכללות ופרטות נאמרו בסיני א"כ תיכף בהר סיני כבר נגמרו הקידושין ושוב לא שייך חזרה, והו"ל אותו מעשה פשע ועון שצריך ע"ז כפרה.

מעתה יבואר מאמר המדרש, דדייקא רבותינו בעלי האגדה הם דדרשו דמה שנאמר 'ויקהל'

ואפ"ל עוד בזה דהנה במד"ר פקודי (פנ"א סימן ח') אמר הקב"ה יבא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל, אמר הקב"ה לישראל בשעה שעשיתם את העגל הכעסתם אותי באלה אלהיך עכשיו שעשיתם המשכן באלה אני מתרצה לכם הוי אלה פקודי המשכן, וכ"ה במד"ת (פר' תרומה פ"ח) אע"פ שפרשת המשכן קודמת למעשה העגל א"ר יהודה בר"ש אין מוקדם ומאוחר בתורה וכו' ואתה מוצא שביורה"כ נתכפר להם ובו ביום א"ל הקב"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כדי שידעו כל האומות שנתכפר להם מעשה העגל וכו' אמר הקב"ה יבא זהב שבמשכן ויכפר על זהב שנעשה בו העגל וכו' עי"ש, וכ"ה בילקוט שמעוני (דברים רמז תשצ"ב), וראה בכלי יקר (פר' תרומה) שהאריך בענין זה דג' תרומות הם כנגד שלש עבירות שעשו במעשה העגל עי"ש.

על דרך זה אי' במדרש (לקח טוב, בפרשתן) כתיב הטיבה ה' לטובים וכו' והטיב להם הקב"ה והקדים צרי למכתם, וצוה את משה להזהירם על עשיית המשכן וכל כליו לכפר על מעשה העגל, תבוא ועשו לי מקדש, ויכפר על קום עשה לנו אלהים, תבוא קהלת משה רבינו דכתיב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, ויכפר על קהלת אהרן שנא' ויקהל העם על אהרן, תבוא אמירת משה רבינו שנא' ויאמר אליהם משה ויכפר על אמירת אהרן דכתיב ויאמרו אליו קום עשה לנו וגו', תבוא אלה הדברים, ויכפר על אלה אלהיך ישראל וכו'.

והנה בבגדי אהרן (פר' וירא) כתב דרב"ז אם אותו מעשה שעשו בני' במדבר היה נחשב לחטא ועון, תליא בפלוגתא דאמוראי בקידושין (דף ס' ע"א) כאמר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ שאתן לך מאתיים זוז ולא נתן אלא מנה, דרב הונא אמר מקודשת והוא יתן, דכאשר ישלים לה את המאתיים מנה יהא חל הקידושין למפרע משעה ראשונה, ורב יהודה אמר מקודשת לכשיתן, דרק משעה שיתן כל המאתיים יהא חל הקידושין מכאן ואילך ולא הוי מקודשת למפרע משעה ראשונה, ואיכא ביניהו פשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר, דלרב הונא לא חלו קידושי השני דהא גמרו קידושין דראשון למפרע, ולרב יהודה חלו קידושי

ואמו לבד היינו משום דלחלק לא צריך קרא, וכיון דלא צריך קרא לחלק א"כ שפיר דרשינן התורה בכלל ופרט, והיינו דהפרט הוא פירושו של הכלל, ולכן כללות נאמרו בסיני ופרטות באוה"מ.

מעתה דבהר סיני עדיין לא נמסר להם כל מצוות התורה, א"כ באותו שעה עדיין לא נגמרו הקידושים ואהני להם חזרתם שלא יחשב להם אותו מעשה לחטא, מעתה לא הוצרכו לכפרה על או"מ, וא"כ אין לומר דמ"ש ויקהל לומר דקהילה זו כיפר על קהילת בעל אהרן, ובהכרח דצריך טעם אחר על מ"ש ויקהל, לכך דרשו דמ"ש ויקהל בא ללמד להקהיל קהילות ולדרוש בהלכות שבת, והיינו דמלבד מה שדורשינן באגדה יוסיפו גם לדרוש וללמד בהלכות חג בחג, ודו"ק.

ללמד דאמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם וכו', דאילו שאר חכמים שלא עסקו באגדה, שפיר ניחא להו דלכן פתח בויקהל להורות שקהלת משה כיפר על ויקהלו על אהרן, ותבוא אלה לכפר על אלה אלהיך כנ"ל, דסבירא להו דשפיר הוצרכו לכפר על או"מ, דכבר נתקדשו מיד בקבלת התורה בסיני, ולכן נאמר ויקהל וכנ"ל שבכך היה כעין תשובת המשקל על מה שנקהלו על אהרן.

אולם רבותינו בעלי האגדה דס"ל דצריך להקדים לימוד האגדה, דארץ נבראת תחילה, דלא דרשינן את השמים להקדים שמים לארץ דדברה תורה כלב"א, ולפי"ז לא דרשינן איש איש כי יקלל וא"כ עכצ"ל דהא דמקלל או"א חייב באביו לבד

תוכן התורה שנשא כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

בארץ, מכאן שהשלום שקול כנגד הכל, ע"כ. ולהבין בעי מדוע אם אין שלום אין כלום הרי יש לו כל טוב, ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה, וכל שאר הברכות הכתובים שם.

ואפ"ל עפ"י מה דאיתא בשם קדמונים (של"ה מסכת יומא דרך חיים תוכחת מוסר אות מד; אור הישר עמוד העבודה, סימן יב, אות ח) מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות, שמחלוקת ושנאת חנם ופירוד הלבבות מעכבת את השפע האלוקי היורד ומושפע מן השמים, כי הנה זה ברור ומוסכם שכל נשמה היורדת להאי עלמא לחיות בה הרי מוכן ומזומן לו כל הצטרכויותיו וענייניו הזקוקים לו מיום הוולדו ועד יום מותו, ואין לך אדם נברא בעולם שלא קצבו לו מן השמים כל הברכה ושפע הנצרכים לו למשך כל ימי חייו, וכידוע מאמר הרה"ק הרבי ר' אלימלך בשם אחיו הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע (נועם אלימלך, פר' בהר) בהבטחת התורה על שמירת השנה השביעית שנת השמיטה שאמר הכתוב (ויקרא כה, כ- כא) וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו', וצויתי את ברכתי וגו', דבאמת השי"ת מזמין לכל אחד די צרכו ופרנסתו, והכל בא דרך צינורות השפע שיורד ובא מלמעלה למטה, אלא דבגין קלקול הצינורות נאבד שפע הברכה יעו"ש.

כן ביאר בקדשו כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע (ראה

בתוה"ק בפרשתן (שמות לה, א-ב) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה' וגו'. וכבר עמדו המפוי' לבאר בהני מקראי קודש ואמרו 'אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם', הרי מצוות שבת הוא בשב ואל תעשה. כן יל"ב ואמרו 'ששת ימים תעשה מלאכה' בצירי דמשמע שנעשית מאליה, ומדוע לא אמר בלשון ציווי 'תעשה מלאכה' בפת"ח. וכן מה היה צריך כלל לומר זה, וכי מחוייב האדם בעשיית מלאכה בששת ימים, אתמהה, והיה די באמרו ביום השביעי יהיה לכם קדש וגו'.

ובקריאת השבת פר' שקלים (שמות ל, יב-יג) וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגו', זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקדש וגו', וכבר נלאו כל חכמי לב להבין עניין המצוה מדוע לא יתנו שקל שלם כי אם מחציתה.

ונראה לבאר ובהקדם מה שפירש"י ריש פר' בחוקותי בפסוק (ויקרא כו, ג-ו) אם בחוקותי תלכו וגו', ונתתי גשמיכם בעתם וגו', ונתתי שלום בארץ, ופירש"י שמא תאמרו הרי מאכל והרי משתה אם אין שלום אין כלום, ת"ל אחר כל זאת ונתתי שלום

ויבטל עצמו לכלל, אז יש בידו כל"י להחזיק הברכה, ואם לא יתקיים 'לעיני כל ישראל', הרי הוא מחוסר כלי ולא יעלה בידו מאומה.

וכן אתה מוצא בברכת כהנים שמתחילים בברכת 'יברכך ה' וישמרך' ומסיימים בברכת 'וישם לך שלום' (במדבר ו, כד-כו), ורק באופן זה של שלום ושלווה כאיש אחד בלב אחד תשארנה הברכות שמברכים הכהנים את עמו ישראל באהבה, אבל כשאין אהבה ושלום ביניהם שאז לא יתכן שיתקיים 'ישמו את שמי על בני ישראל', וא"כ היאך יתקיים 'ואני אברכם'.

והנה כבר הבאנו כמ"פ מש"כ בספר שם משמואל הקדמון (פר' שמות) ברמז תיבת 'ישראל' אשר נקרא על שם מלחמתו של יעקב בשרו של עשו כמ"ש וירא כי לא יכול לו ויקרא שמו ישראל כי שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל (בראשית לב, כט). הרי דשם 'ישראל' מורה על ענין שררה ומלוכה, וכתב שם בתוד"ק כי ישראל אתוון 'לי ראש', דתחילתו 'י' וסופו 'ל' וביניהם אותיות 'ראש', והביאור בזה דהנה אחז"ל (ראה תרגום יונתן, בראשית ג, יג) רישא דעשיו בעטפיה דיעקב, וענינו מובא באריכות במדרש (פרקי דר"א, פרק לט) עי"ש, ואמרו בגמ' סוטה (דף י"ג ע"א) דכשנפל ראשיה דעשיו אכרעא דיעקב פתחינהו יעקב לעיניה ואחיד, והיינו דכתיב (תהלים נח, יא) ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע.

והרמז בזה כי כאשר בני ישראל המה ברום המעלה בהיותם יושבים שלווים ושקטים, ומתרומם קרן ישראל, לעת כוזאת על כרחו נכנע עשו תחת יעקב, ומתקיים כי שרית עם אלוקים ואנשים ותוכל (בראשית לב, כט), כאמרם ז"ל (מגילה ו, א) כשזה קם זה נופל, ואז ייאמר בהם "לי ראש" המורה דראשו של עשיו נכנע אליהם.

אולם כאשר מפני חטאינו גלינו מארצינו ובית מקדשנו חרב בעוונינו וטירתנו היתה לשמה, ובני ישראל סחופים ודווים בגולה ונגרם חילול שמו יתברך בעולם, אז לעומתם מתגברת טומאת עשיו כמ"ש (בראשית כה, כג) ולאם מלאם יאמץ, וקרנו של עשו מתרומם ועי"ז נפרד אותיות 'לי' מאותיות 'ראש', ונתהווה כחי' משל בגוים מגוד ראש בלאומים (תהלים מד, טו), שרשעי אומות העולם מגביהים את ראשם על בני ישראל.

דרשות חורש"י תשמ"ב, פר' אחו"ק, עמ' שמב-שמד; שפע חיים, רעד"ר ח"ב, פרשת וישב מאמר ד, אות א) הנוסח שאנו אומרים בברכות השחר 'שעשה לי כל צרכי' בלשון עבר, להורות שהכל כבר עומד ומוכן לאדם ללא שום מחסור לכל יום ויום מימי חייו. אמנם מה שפעמים רואים כי אין ידו של אדם משגת, ונדמה לו שאין לו די חיותו וצרכו, הרי כבר אמר רבי שמעון בן אלעזר (קידושין דף פ"ג ע"א) ראית מימך חיה ועוף שיש להם אומנות והם מתפרנסים שלא בצער, ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהרעתי מעשי וקפחתי את פרנסתי.

ואחד מאותם הדברים המקפחים השפע הוא מחלוקת ושנאת חנם, כי היא שהגליתנו מארצנו לבין האומות (ראה יומא דף ט' ע"ב), ואף השכינה גלתה ממקומה, וכל זמן שהיו ישראל שרויים באהבה ובאחוה וריעות היתה שכינה שרוייה ביניהם, וכפי שהמליצו צדיקים דכאשר שני יודי"ן (יהודים) עומדים יחד בשווה זל"ז נעשה שם ה' (כאשר הגיל לכתוב ש"ש כב' יודין), והיינו כששני יהודים מתחברים באהבה ובשלום הרי שם ה' עליהם.

וכתיב (תהלים קלג, ג) כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם, כי במקום שהשכינה שרוייה שם הברכה מצוייה ויורד השפע, אך בהסתלקות השכינה מסתלקת הברכה, וכל אותו שפע שכבר היה מוכן לו נמוע ממנו ואיננו.

ולזה אע"פ שהובטחו 'ונתתי גשמיכם בעתם' וכל הברכות הכתובות שם, אך 'אם אין שלום אין כלום', כי כל השפע הנשפע להם ילך אל הקליפות שיינקו חיותם מזה, ועל כן השלום שקול כנגד הכל.

וזהו שאמרו חז"ל (עוקצים ג, ב) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, כי אם יושפע ברכה אך לא יהיה בידו כלי להניח הברכה לתוכה, הרי היא הולכת לאיבוד כאוצר המוכנס בתוך שק מנוקב, והשלום הוא הכלי שעל ידו נשארת הברכה.

ויורמו במה שנאמר בסיום התורה (דברים לד, יב) ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, ובספה"ק (ראה כס' וצוה הכהן, ליקוטים) רמזו 'לעיני כל ישראל ר"ת כל"י, והרמז שגם אם עסק האדם בתורה והביא ברכה אל תוך ביתו, הרי שאם יקיים לעיני כל ישראל שיהיה כאיש אחד בלב אחד

סיבה לשנאתו ולרדפו, ואם אין שלום אין כלום כי את הכל יונקים הקליפות דעשו ח"ו.

זהו שבאה התוה"ק ללמדנו עניין זה בתחילת ציווי מלאכת המשכן שנעשה כדי שתשכון שכינה בתוכנו, וכמ"ש (שמות כ, כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך, שהתנאי ההכרחי לזה הוא ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים דהיינו דברים אלה של קהילה ואסיפה יחד כל עדת בני ישראל הוא הדבר אשר צוה ה' לעשות אותם, כדי שישרה שכינתו בניכם, וזהו לעשות מלשון תיקון, אות"ם דהיינו אות מ', דהיינו לתקן את תיבת שלו"ם למען לא יפרד יותר אות מ' מאותיות של"ו ולצרף ל"י לרא"ש ולהרים קרן ישרא"ל כבתחילה, וזה יהיה רק ע"י שנקיים את עניין ויקהל משה את כל עדת בני ישראל שיהיו באחדות גמורה ושלוש ביניהם.

ואז ששת ימים תיעשה מלאכה כאילו נעשית מאליה, כי כל השפע המוכן לו כבר אין כח ביד מאן דהוא לקפחו, כי שלום עמו ובידו כלי מחזיק הברכה, ואז יתקיים בו מה שנאמר (ישעי' סא, ה) ועמדו זרים ורעו צאנכם, שמלאכתו נעשית ע"י אחרים, כי ילך השפע אחריו לכל מקום שהוא.

ורמז עניין זה גם במצוות מחצית השקל, שאמר לו הקב"ה למשה כי תשא את רא"ש בני ישראל לפקודיהם, דהיינו להשיב את אותיות רא"ש ולהרים קרן ישראל למקומה הראוי, יתבוננו במה שציויתי אתכם לתת רק מחצית השקל וכידוע עניין מחצית באריכות כפי' שפי' האלשיך הק' (ריש פר' תשא) ובעוד ספה"ק שהוא מורה על מעלת האחדות והחיבור הגמור, שכל אחד יחשב לעצמו רק כמחצית, ועל מנת שיוכה לבוא אל תכלית השלימות בהכרח עליו להתחבר עם זולתו, ובוה יהיה 'ונתנו איש כופר נפשו בשלימות, כי עבירות שבין אדם לחבירו אין מתכפר עד שירצה ויפיים את חבירו (יומא דף פ"ה ע"ב).

ואמר זה יתנו כל העובר על הפקודים ובזוה"ק כל דעבר על פיקודיא דה', ומרמז על אלו שחטאו בע"ז, ודרשו חז"ל עה"פ (הושע ד, יז) חבור אפרים עצבים הנח לו, כן היה רבי אליעזר הקפר אומר אהב את השלום ושנא את המחלוקת, גדול השלום שאפילו בשעה שיישראל עובדים עבודה זרה ויש שלום ביניהן אומר הקב"ה אין רצוני לנגוע בהן,

על זה אמר הכתוב (איכה ב, ג) 'גדע בחרי אף כל קרן ישראל', שכאשר נתעורר ח"ו חרון אף על ראשי עם הקודש אזי נגדע קרן ישראל, דהיינו שקרנות תיבת ישראל היו"ד שבראשו והלמ"ד שבסופו מתנתקים שלא יהא בחי' לי ראש, לרמז כי שוב אין ראשו של עשיו נכנע אליהם.

ועל זה קונן אסף ואמר (תהלים פג, ג) כי הנה אויביך יהמיון ומשנאיך נשאו ראש וגו' אמרו לנו ונכחידם ולא יזכר שם ישראל עוד, כי שונאי ה' מנשאים ראשם למחות שם ישרא"ל שלא יהיו בבחי' 'לי ראש', וז"ש 'כל רואי ילעיגו לי יפמירו בשפה יניעו ראש' (שם כב, ח), שכאשר מנשאים ראשם על בני ישראל מפרידים את אותיות 'לי' מישראל, יעו"ש עוד ברמזים וענינים עמוקים לדרכו בקודש.

ובספה"ק ברית אברהם (פרשת תבוא) הביא דברי השם משמואל הנ"ל ומוסיף בה מרגלית טובה, לבאר ענין יניקת שרו של עשיו על ידי נטילת 'קרן ישראל' דהיינו אותיות לי מישראל, כי כל כוחו של עשיו אינו אלא על ידי העדר השלום והאחדות בבני ישראל כאמז"ל (ילקוט פר' נצבים, רמז תתקמ) אלמלי היו ישראל באגודה אחת לא שלטה בהם כל אומה ולשון, ושנינו לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום, וכאשר יש שנאת חנם ופירוד הלבבות נפרד אות מ"ם - שהוא בנימטריא לי - משלום ונעשה של"ו, ואז משנאיך נשאו רא"ש ובגידך כך יכולים להפריד אותיות ל"י מישראל. ל. וז"ש הכתוב (איכה א, ה) היו צריה לראש אויביה שלו, דכאשר ח"ו שורר פירוד ומחלוקת נחלק אותיות ל"י מתיבת רא"ש יען כי נחסר המ' משלו"ם, וזה היו צריה לראש, מחמת כי אויביה שלו היינו שנפרד האות מ' מתיבת שלום, עכתו"ד עי"ש.

ועל זה קא בכינן וצווחינן וצווחינן ולית דמשגח בן, על העדר השלום ויצר פירוד הלבבות המרקד בינינו, דהיא היא שהחריבה את בתינו והגלתנו מעל אדמתנו ועדיין מרקד בינינו, כאשר על ידי המחלוקת והעדר אהבת ישראל שולט כוחו של עשיו בהיותו לוקח יניקתו משם ישראל ע"י שמפריד אלוף אותיות 'לי' מישראל' רח"ל. ולכן הוא מניח כל כוחו להכשיל את ישראל בכך, ומה נאמר ומה נדבר שעל דברים של מה בכך מתעוררים שנאה ומחלוקת וכל מי שאינו סובר כמותו או נוהג בדעת אחרת הרי זה

כל זה מרומז במנהג ישראל שנהגו בחודש אדר לקרוא פרשת שקלים, שהוא כהכנה לימים הגדולים הבעל"ט ימי ניסן וחג הפסח שאז נגאלו ממצרים, ואז עתידין להגאל, ואז יהיה שמו שלם וכסאו שלם במחייית זרע עמלק (ילקו"ש תהלים, פרק ט, רמז תרמג), שזה יהיה רק כשתהיה שלימות גמורה בין בני ישראל, כי הרי כל מלחמתו של עמלק הוא להחליש יד ישראל ע"י מחלוקת ופירוד הלבבות, וכמו שנאמר (שמות יז, ז) על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו וגו', כי שכינה מסתלקת בריב בני ישראל כדאיתא בספה"ק, ומלחמתו עם ישראל הוא ברפידים דהיינו פירוד הלבבות (ראה כלי יקר שמות יז, ח), והקדים הקב"ה שקלי ישראל לשקלי המן מזרע עמלק שהיה מקטרג ואומר (אסתר ג, ח) ישנו עם אחד מפורד ומפורד, והם הקדימו שקליהם לחבר מחצית עם מחצית ושניהם יחדיו אזי 'שקל' אשא בבית נכון ונשא' שיהיה כסאו שלם ושמו שלם, ובכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך בברכות שמים מעל וישכן שכינתו בתוכנו בנאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

שנאמר חבור עצבים אפרים הנח לו, אם יש ביניהן מחלוקת מה נאמר בהן (שם י, הושע י, ב) חלק לבם עתה יאשמו. הרי לנו עניין נורא מאד שמוותר כביכול הבוכ"ע על חטא ע"ז כיון שחבור אפרים שבניו מחוברים ומאוגדים הם.

ובספה"ק אמרות טהורות להרה"ק בעל נועם מגדים זי"ע (תהלים קיט, כה) כתב בתו"ד, שע"י השלום והאחדות בין הכלל הוי ישראל בבחי' בנים למקום, יעו"ש. ואז הבוכ"ע אומר עליהם הבן יקר ל"י אפרים אם ילד שעשועים (ירמי' לא, יט) שמשמע הבוכ"ע בבניו כשהם באחדות ומשכין שמו עליהם ומתקן את אתוון ל"י לרא"ש.

ואף שהם עברו על הפקודים ונפלו בחטא ע"ז מ"מ זה יתנו שיכולים להתעלות ע"י מחצית השקל בשקל הקודש, היינו שיתחברו כל אחד לחבירו והמחצית תהא שלם בשלימות ואחדות גמורה ביניהם, ואז כי תשא את ראש בני ישראל שתרום קרן ישראל, וכשהבן יקר לי אפרים שישראל הם בניו של מקום אזי הם מושפעים בשפע גדול מן השמים כי דרך האב שמפרנס את בניו.

יום שב"ק

שחרית התפלל לפני העמוד - המחותן הרה"ג ר' אהרן יוסף הלברשטאם שליט"א מראשי ישיבה"ק לצעירים שפע חיים כב"ב. ואמרו היוצרות לשבת שקלים.

בנשיאת הס"ת הב' התכבד - העסקן הרה"ח ר' מנחם מענדל שווארץ מנהל מוסדוה"ק בביתר עילית ומעון הילדים פעיה"ק.

בעליות התכבדו, כהן - הרה"ג רבי פרץ טוביה בינדר שליט"א דומו"צ קהלתנו הק' בבית שמש, לוי - הרה"ג ר' אלטר אלימלך בלומענברג שליט"א מאלעד, שלישי - הגאון רבי אברהם יהושע רייך שליט"א רבה של קהלתנו הק' באנטווערפן, רביעי - הרה"ח ר' יחזקאל רוזנברג ראה"ק דקהלתנו הק' ביוניאן סיטי, חמישי - הרב בנש"ק יהושע דוד שרייבער שליט"א מליקווד, שישי - מרן שליט"א [אחר העליה נערך מי שברך וקריאת השם לרגל הולדת הבת להר"ר חיים הרשקוביץ מקרית צאנז טבריה (ב"ר גרשון מפעיה"ק, וח"ר יהודה ליב למברגר מפעיה"ק), להר"ר אברהם שמעון

פרידמן מבית שמש (ב"ר צבי אלימלך מיוניאן סיטי, וח"ר שמואל שלום גליק מפעיה"ק), ולהר"ר מנחם רייניץ מחיפה (ב"ר יעקב יצחק מב"ב, וחה"ג"ר שמואל רייכמן מירושלים), שביעי - הרה"ג ר' שמעיה יוספוביץ מקרית הבעש"ט פ"ת, הרה"ח ר' שלמה זלמן וורובל מפעיה"ק, הרה"ח ר' ישראל צבי ויינברגר מפעיה"ק, אחרון - הרה"ג ר' יהושע גרוסברגר שליט"א מירושלים, מפטיר - הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א, הגבה בס"ת א' - נכד רבוה"ק הרב בנש"ק ברוך יעקובוביץ שליט"א מב"ב, גלילה - נכד רבוה"ק הרב בנש"ק אביגדור הלברשטאם מצפת, הגבה בס"ת הב' - הרב בנש"ק נחמן פולק מברכפלד (בן כ"ק האדמו"ר מבערגסאז שליט"א), גלילה - נכד רבוה"ק הרב דוד צבי הלברשטאם מב"ב. ובירכו החודש אדר.

מוסף התפלל מרן שליט"א לפני העמוד, וזמרו כל קטע בניגון אחר, וכן 'ישמחו במלכותך', כנהוג. ואמרו אנעים זמירות, בפתיחת הארון התכבד - הרה"ג ר' שמואל רייכמן שליט"א ר"מ בישיבה"ק לצעירים שפע חיים בירושלים.

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט עתיקא קדישא העעל"ט

בתוה"ק בקריאת היום דשבת שקלים (שמות ל, יא) - (ג) וידבר ה' אל משה לאמר, כי תשא את ראש בני

מחצית השקל יהרהר בעצמו דהוא עצמו אינו ראוי וכדאי ליתן לבנין המשכן וכן לקרבנות הציבור, ועל כן העצה שיצרף חצי שלו אל החצי של רעהו, כי בנין מעשיו אין תרומתו ונדבתו חשובה כלל, ורק כאשר יצרף אל אחרים בזכותם וצדקתם יתקבל אף תרומתו לרעווא לפני ה'.

וזהו הרמז שק"ל נוטריקון לשמוע קול שופר, כי הני תרי דברים עניינם מורה על דבר אחד שידע כל אחד ואחד ויכיר בעצמו כי הוא עצמו אינו ראוי כלל לגשת אל הקודש, ורק בהצטרף ובהכליל עצמו אל אחרים, יגין עליו זכותם וכוחם שיתקבל גם הוא לרעווא לפני אדון כל.

ויתבאר בזה הנודע מהאריה"ק (ראה בספר עוללות הבציר בשם האריז"ל) דבתיבת 'מחצית' יש האות צדי"ק באמצע התיבה, וסמוך לאות צ' מב' צידיו הם אתוון 'חי', ואילו האות הראשונה והאחרונה הינם אתוון 'מת', וכמה עניינים ורמזים נאמרו בזה. ולהג"ל יבואר, דמחצית מורה על ח"י מ"ת, בחי' חסד ודין, והצדיק מזווגן להמתיקן, וע"ד מה שפי' בזה לדרכו בספה"ק ייטב לב (פר' תשא עה"פ כי תשא את ראש וגו', אות ט') יעו"ש. ועיקר המתקת מדת הדין למדת הרחמים נעשה על ידי שמתאחדים בני ישראל זה עם זה, שאז נתעורר בחי' ועמך כולם צדיקים, כנודע מספה"ק, ועל כן בקול הערת שופר הקב"ה עולה מכסא דין ויושב על כסא רחמים (ראה ויק"ר כט, ג), והבן.

ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה' וגו', זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה'. בספה"ק ייטב פנים (פי פנים, לפר' שקלים, אות יט; קול מגילה לפורים, ד"ה ובפ' שקלים) כתב לרמז שק"ל נוטריקון לשמוע קול שופר, יעו"ש מה שביאר בזה לדרכו, והתוה"ק כפטיש יפוצץ סלע.

ואפ"ל עפ"י מה שדיבר כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע בקדשו ביום ראש השנה (שפע חיים ר"ה, מאמרי קודש, מאמר יב) לבאר דעת הראשונים (עי' טור וב"י, או"ח סי' תקפ"ה) דמצות תקיעת שופר בשמיעה תליא מילתא ולא בתקיעה, רזה כדי להורות שכל אחד מישראל חייב להחזיק עצמו שהוא עצמו אינו ראוי לתקוע מחמת עוונותיו, ורק לשמוע קול השופר של הצדיק התוקע, ומאידיך הבעל תוקע דכוחו לתקוע רק בזכותם של השומעים שהם בוודאי יותר צדיקים ממנו על כן יכול הוא לתקוע, ואילו השומעים חושבים לעצמם שאינם ראויים כלל לשמוע קול שופר ואין הם אלא נגררים אחר התוקע שהוא איש צדיק אשר עשה טוב ולא חטא משך כל השנה, ולו ראוי לתקוע, עכ"ל יעו"ש מה שרמז הדברים במקראי קודש.

ולהג"ל י"ל דזהו עצמו ענין כפרת מחצית השקל, שנצטוונו להביא דיקא מחצית ולא שקל שלם, להורות שכל אחד ואחד מישראל בהרימו תרומת ה'

בעליות בתפילת מנחה התכבדו, כהן - הר"ר משה כץ מחיפה, לוי - הר"ר דוב משה גרוס מבית שמש, שלישי - הרב חיים מנחם וינגרטן מפעיה"ק, גלילה - הרב דוד יהודה היילפרין מבית שמש.

בזמירות בשוה"ט התכבדו, ברוך א"ל עליון - הרב אברהם צבי קירשנבוים מב"ב, דרוור יקרא - הרה"ג ר' אהרן וייספיש רא"כ מבצר התורה בבית שמש, שבת היום - הרה"ג ר' חיים גולדשטיין מח"ס שפע קודש.

אחר התורה זמרו 'שושנת יעקב' כנהוג. תפילת ערבית התפלל לפני העמוד - הרה"ג ר' שמואל נטע זלמנוביץ שליט"א נכד רבוה"ק ור"מ בישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק.

אחר תפילת ערבית עם התקבל הידיעה על הולדת הנין לכ"ק מרן שליט"א ביום השב"ק, פצחו הקהל בזמר קול רינה, כשכ"ק מרן שליט"א בכניסתו לביתו נאווה קודש איחל לכל אחד ואחד בברכת מזל טוב.

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט בעידן רעוא דרעוין העעל"ט

ואל תעשה, ואין שייך בו עשיה.

עוד עמדו לבאר בטעם הדבר שהקדים להם אזהרת שבת למלאכת המשכן, כפי שכבר כתב לפרש בזה רש"י הק', ואמנם אם כפשוטו שבא להורות שאינו דוחה את השבת, לכא' הוא אך למותר, דהא כבר ממעטינן לעיל מיניה במה שנא'

בתוה"ק בפרשתן (שמות לה, א-ב) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתן לה' וגו'. ומפרשי התורה עמדו לדייק אומרו 'אשר צוה ה' לעשות אותם', והלא השבת אזהרתו בשב

- בתשובה מאהבה ודונות נעשין לו בזכויות - והנראה לתרין בזה עפ"י פשטות, ובהקדם מה שמצינו ג"כ כענין זה בקרבן פסח לה', שצונו ויצרנו הבורא ית"ש 'ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית' (שמות יב, ג), ולכאו' גם כאן הוא תמוה, היאך צווה ויצרנו שנקריב לפניו קרבן פסח בטלה אשר עבדוהו גם ישראל במצרים, וכמ"ש (תהלים קו, לה) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, ואמרו חז"ל במדרש (ילקוט בשלח רמז רלח) שמען שר של ים לפני הקב"ה מה נשתנו אלו מאלו הללו והללו עובדי ע"ז, וכיון שאלוה מצרים היה הטלה והיו המצרים עובדים לו, וכפי שאמר משה רבינו לפרעה (שמות ה, כב) הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו, מעתה היאך לקחו אותו הטלה לעשותו לקרבן פסח, והלא על ידי זה יתעורר עליהם הקטרוג ביותר, ועוד זאת שהניחו דמו על המשקוף ועל שתי המזוזות להיות להם לסניגור ולזכות, אתמהה.

והביאו בזה הוא, דהנה כששב האדם בתשובה מאהבה, הרי שזדונות נעשין לו בזכויות (יומא דף פ"ו ע"א), והחטא נעקר למפרע, וזהו כעין מה שמצינו בחז"ל (כתובות דף ע"ב ע"ב) המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים או מומין אינה מקודשת, ולהלן בגמ' (דף ע"ד ע"ב) הלכה אצל חכם והתירה מקודשת, אצל רופא וריפא אותה אינה מקודשת, ומה בין חכם לרופא, חכם עוקר את הנדר מעיקרו והרופא אינו מרפא אלא מכאן ולהבא. וזהו נמי מעלת תשובה מאהבה דזה הוי כהיתרו של חכם שעוקר החטא למפרע כאילו מעיקרו לא היה נדר, וממילא שוב אין שייך כאן ענין אין קטיגור נעשה סניגור, כי על ידי התשובה נחשב כאילו לא היה כאן קטיגור כלל ועיקר (וראה דרושי הצל"ח, ליום א' דסליחות, אות כד; ערוך לנר, ר"ה דף כ"ו ע"א, ד"ה בגמרא נעשה; דברי חיים, ליו"כ, ד"ה בילקוט). ולזה שפיר היו יכולים להקריב אותו הטלה לקרבן פסח ולא היה להם לחשוש מהך כללא דאין קטיגור נעשה סניגור (וראה אמרי אלימלך, לשבת הגדול, ד"ה בגמ' שבת; ועוד).

- ש'בת ב'ו ת'שוב מאהבה -

ואפשר שלזה מצינו בטור (או"ח סי' ת"ל) שבת שלפני פסח קורין אותו שבת הגדול, והטעם לפי שנעשה בו נס גדול, שפסח מצרים מקחו מבעשור, כדכתיב (שמות יב, ג) בעשור לחודש הזה וגו', ונמצא שעשרה בחודש היה בשבת. ולהג"ל יבואר הענין, כי

(שמות לא, יג) אך את שבתותי תשמורו וגו', ומפני מה סמך שוב ענין שבת למלאכת המשכן, והתורה"ק כפטיש יפוצץ סלע, אשר ארוכה מארץ מידה ורחבה מיני ים.

להלן בפרשתן (פסוק ל) ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו', ובמדרש (שמו"ר מה, ו) ד"א הדא הוא דכתיב (הושע יד, ה) ארפא משובתם אוהבם נדבה, מה כתיב למעלה (שמות לה, כט) הביאו בני ישראל נדבה לה', ואח"כ ראו קרא ה' בשם בצלאל, אלא כשעשו העגל אמר הקב"ה למשה ועתה הניחה לי וגו' (שם לב, י), אמר לו בדוק אותן שיעשו את המשכן, מה כתיב באותו קלקלה פרקו נזמי הזהב (שם פסוק ב), ומה הביאו נזמים, וכשעשו המשכן עשו אותו נדבה, ומה כתיב כל נדיב לב הביאו חח ונזם טבעת וכומז (שם לה, כב), בנזמים חטאו ובנזמים נתרצה להם, ורוח הקדש צווחת על ידי הושע (שם ב, א) והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני א"ל חי, ע"כ. וכל מדרש זה אינו אומר אלא דרשוני וחיו, דלכאו' יותר היה לו לדרוש כל האמור כאן בריש פר' תרומה בציווי הבורא ית"ש על מלאכת המשכן. עוד צריך להבין מהו הבדיקה שצויה השי"ת למשה לבדוק את בני ישראל, וכן מה שסיימו במדרש ורוח הקודש צווחת על ידי הושע וכו', דלכאו' הוא משולל הבנה.

הנה מצינו במדרשי חז"ל שאמרו (שמו"ר נא, ה) יבוא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל, ועוד במדרש (פסיקתא זוטרתיא) תבוא קהילת משה רבינו שנאמר ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, ותכפר על קהילת אהרן דכתיב (שמות לב, א) 'ויקהל העם על אהרן וכו', וכן ישנם עוד כמה וכמה מדרשים בענין זה (ראה תנחומא תרומה, ח, ועוד), שבנין המשכן היה ככפרה על מעשה העגל. הנה לכאו' התמיהה בוקעת ועולה, והלא כלל זה מסור בדינו כי אין קטיגור נעשה סניגור (ר"ה דף כ"ו ע"א), ומצינו שלא נכנס הכהן הגדול מאחיו ביום הכיפורים אל קודש הקדשים בבגדי זהב, כיון שהזהב הוא קטיגור לישראל (ראה ר"ה דף כ"ו ע"א), וזהו בבחי' מה שמצינו שתמהו חז"ל (עי' קידושין דף ה' ע"א) יאמרו כסף מכנים כסף מוציא, 'קטיגור יעשה סניגור', והנה כאן מצינו היפוך הדברים, כי החח ונזם זה עצמו יכפר על ידי מה שיתנו אותו נדבה למשכן ה', וראוי לבאר מאי שנא הני מהני.

עוד כלל לחטא כי אם למצוה, וכלשונו הנפלא של מרנא הגה"ק החתם סופר זי"ע (דרשות לשבת שובה, תקע"א, ד"ה הוא יפתח) דמשמעות הדבר שהעוונות מתהפכין לזכויות הוא שגם אם אכל נבילות וטריפות או שאר מאכלות אסורות הכל הופך להיות כאכילת קרבן פסח בירושלים, עיי"ש. ומעתה כיון שהעוון הגדול ביותר מתחלף ונעשה כמצוה גדולה, שוב אין צריך עוד האדם ליסורים ממרקים, כי הלא אין בו באדם כי אם זכויות הרבה.

ולזה צווה יוצרנו וגואלנו 'משכו וקחו לכם' וזה היה דייקא בשב"ק י' לחודש ניסן, כי כן גזרה חכמתו ית' שעל ידי תשובה מאהבה בכח יום השב"ק, הרי שאותה העבודה זרה שעבדו לזכויות ייחשב להם, ובאותו מלה שמרדו בו אותו יקחו להקריב אשה לה' קרבן הפסח במועדו והוא יהיה צאן של מצוה, ויהא הם קטיגור וצאן זה יהיה להם לסניגור במקומו. ולזה נמי כזכר לנס נקבע שבת הגדול בכל שנה ושנה לדורות עולם על יום השב"ק ולא בעשור לחודש, לעורר בחי' תשובה מאהבה.

ומהאי טעמא בשעה שהלכו לכנות משכן ה' ובאו להרים נדבת ותרומת ה' באו בנום וחוח שבו חטאו ופרקו לעגל ואותו הזהב נתנו לזהב המשכן, ועל מנת שלא יתמה האדם מה זה ועל מה זה והלא אין קטיגור נעשה סניגור, על כן הקדים להם הקב"ה ציווי מלאכת שבת למלאכת המשכן, להורות שעל ידי תשובה בשבת מעבירות שבידם כשהתשובה תחשב להם לבחי' תשובה מאהבה הרי שכל העבירות לזכויות ייחשבו, אף אותם הזדונות שהזידו וחטאו, ועל כן שפיר יביאו תרומת ה' זהב וכסף ונחושת וגו' (וראה חכמת התורה, פרשת ויקהל פקודי, עמ' קמב; ארץ חמדה להמלבי"ם, שמות לה, כב שתי' כן שע"י תשובה מאהבה שפיר הביאו זהב למלאכת המשכן).

ולזה ממחרת יום הכיפורים ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, אחר ששבר הלוחות וקיבלו לוחות שניות כאשר ויחל משה את פני ה' אלוקיו לכפר בעד קהל ישראל בחטאם אשר חטאו בעגל, ולימד והורה דעת לבני ישראל כי אין סגי בתשובה פורתא, כי בזה יצטרכו למרק החטא ביסורים ממרקים וסיגופים, אלא ויאמר אליהם זה הדבר אשר צוה ה' לעשו"ת עשיה מלשון תיקון, וע"ד הכתוב (דברים כא, יב) ועשתה את ציפורניה, ואומר (בראשית א, ז) ויעש אלוקים את הרקיע, כי בוודאי שהתשובה מועילה ברם על מנת

הנה לבוא למדריגת תשובה מאהבת המקום לעבדו ית"ש בלתי לה' לברו בלא שום פניה עצמית אין זה מילתא זוטרתא, כי הלא השי"ת בוחן כליות ולב והוא יודע מה בלב כל אדם לראות האם עושה רצונו ית"ש במסירות, כשאף אם ישרפוהו באש לא ירפה מעבודתו ברוב אהבתו את השי"ת, כי מגודל האהבה הנוער בקרבו הרי שגם אם יקמלני לו אייחל. ולב יודע מרת נפשו כי אין עומדים אנו במדריגה זו, ואפי' לא אחד מיני אלף לא זכינו לבחי' אהבת ה' לעבדו בלתי לה' לברו.

אכן בספה"ק נתנו לנו עצה לזכות לבוא לבחי' אהבת השי"ת, על ידי קדושת שבת קודש, כי שבת היא בבחי' אהבה, כנודע מה שהביא רביה"ק מוהרצ"א זי"ע בספרו הק' בני יששכר (מאמרי שבתות, מאמר א, אות ט) בשם מחו' הרה"ק מוהרצ"ה מזידיטשויב זי"ע ש'שב"ת' עולה בגימטריא אהב"ה בכ"ל ל"ב אהב"ה בכ"ל נפ"ש אהב"ה בכ"ל מא"ד, יעו"ש. והיינו כי כשהאיש הישראלי מתעוררים נימי נפשו בקדושת שבת קודש וזוכה להתעלות ולהתעדרן בו ברשפי אש בעבודת השבת, הרי שהשב"ק מבעירה ומכניסה בו אהבת השי"ת. ולזה נמי שב"ת אותיות תש"ב רומז על בחי' תשובה מאהבה כנודע מספה"ק.

ואמרו חז"ל (שבת דף ק"ה ע"ב) כל השומר שבת כהלכתו אפי' עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו על כל עוונותיו, ונודע מה שעורר בזה הטו"ז (באו"ח ריש סי' רמ"ב) דלכאו' היכא מיירי אי בעשה תשובה הרי שב ורפא לו, ותו למ"ל עוד זכות שמירת שבת לסייע לו למחילת עונו, ואי בלא עשה תשובה מיירי למה יהא נמחל עונו, וביאר הטו"ז דאע"ג דתשובה גרידא לא מהני שיהא מוחלין לו לגמרי, דבעבר על כריתות ומיתות בי"ד, תשובה תולה ומיתה ממרקת, וכן ישנם ד' חילוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש (יומא דף פ"ו ע"א), וכמובא בראשונים כל התיקונים שיש לעשות על כל חטא ועון, למרק ולזכך גופו ונשמתו מזוהמת וחולאת החטא, עד שיצא זכאי צח ומצוחצח מכל רבב של עבירה, מ"מ ע"י ששומר שבת כהלכתו מהני תשובה שיהא נמחל לו לגמרי עיי"ש. וראוי לבאר הענין בזה.

והיינו טעמא דמועיל מחילה זו ללא יסורים, היינו לפי ששבת היא כאמור בחי' תשובה מאהבה, ובאופן כזה הרי שזדונות לזכויות ייחשבו, וממילא אין צריך עוד למירוק החטא, מאחר ואין הם נחשבים

חז"ל במדרש תנחומא (פר' האזינו ד') כתיב (במדבר ו, כו) 'ישא ה' פניו אליך וכתיב (דברים י, יז) 'אשר לא ישא פנים, לא עשה תשובה אשר לא ישא פנים, עשה תשובה ישא ה' פניו, יכול לכל ת"ל אליך אליך ולא לאומות העולם, הרי שכח התשובה ניתנה רק לבני ישראל ולא עשה כן לכל גוי, והקשו הקדמונים (ראה להמבי"ט בבית אלוקים, שער התשובה פ"ד) ממה שמצינו באנשי נינוה שהקב"ה קיבל תשובתם וביטל הגזירה. ותי' דהאמנם דתשובה מועלת לכל יצור נוצר, אולם לבני ישראל נוספה מעלת התשובה מאהבה אשר מועילה להפך הזדונות לזכויות כאמור ובדבר זה לא יזכו בה ערלים, ורק לישראל עמו ניתן ענין זה שהעונות מתהפכין לזכויות, וגם מה שמרדו וחטאו כלפי מעלה יחשב להם כזכות וכמצוה, וזה הנשיאות פנים שמקבלין בני ישראל, עי"ש.

ולזה מצינו (ראה דבש לפי, מערכת חי"ת, סי' כד; הובא בבני יששכר, מאמרי כסלו טבת, מאמר ד, אות סב) כי התשובה קרויה חוק, לרמז דחוק וגזירה היא מלפני המקום ב"ה שרק אצל בני ישראל עם קרובו זדונות נעשין לו כזכויות, ועל ידי התשובה מאהבה סר עונו וחטאתו תכופר, מה שלא עשה כן לכל גוי, כאמור. וזה שרמזו המסורה ולהורות נתן בלבנו אשר ולכבו יבין אם שב מאהבה ורפא לו לגמרי, ועל ידי כן יתנו את תרומת ה' אף הוזהב שהתפרקו לעגל, כי בתשובה מאהבה אין עוד שום קטרוג כלל ועיקר שנהפך הכל לזכויות, ובדק אותם בצלאל אם היה נדבת לבו בלי שום פניה ומחשבה זרה כי אם בלתי לה' לברו, ושבו בתיובתא סגי מאהבתו ית"ש, וזאת היה אפשר רק להורות לבני ישראל בני א"ל חי, כי אצל אומות העולם בלא"ה לא לזכויות יחשב, דכיון שאינם בניים למקום, ורק אצל בני ישראל יתכן להבדיל בין הטמא ובין הטהור ושיוכל בצלאל להתבונן בחכמת הלב בלב כל אחד ואחד לדעת אם נטהר לגמרי מחטאו עד שנתהוו ונעשו לזכויות, או שעדיין מוכתמים הם מהעבירות שבידם.

*

- תשובה מאהבה בלתי לה' לברו -

עוד לאלו"ה מילין בגו ע"ד הנזכר לעיל, ובהקדם מש"כ רביה"ק הישמח משה זי"ע (פר' האזינו, ד"ה והנה מורי) כי מדריגה זו של תשובה מאהבה לאו כל אדם יזכה לכך, והוא יקר המציאות עד מאוד, ורק הצדיק

שיזכה האדם לתקן חטאו ולהסיר עונו וחטאתו תכופר זה אי אפשר לזכות בלתי תשובה מאהבה, שלזה מסייע יום השב"ק בכח קדושתו והאורות העליונים, וחסד א"ל כל היום המתעורר בשמי מעל, שעל ידי כן מתקבלת תשובתם לרעוא ולרצון קדם אבוהון דבשמיא, וכל השומר שבת ועושה בו תשובה מאהבה מוחלין לו על כל עוונותיו, וזדונות נעשין לו כזכויות, ואין קטיגור כלל ועיקר, וממילא יכולים לצוות את בני ישראל להביא תרומת ה' זהב כסף ונחושת, חח ונום וטבעת וכמוז כל כלי זהב.

- ולהורות התשובה לבני ישראל ולא לאומות העולם -

הענין יובן עפ"י המובא בספה"ק (ראה אלשיך שמות לה, לב) במה שנא' ולחשוב מחשבות לעשות בזהב בכסף ובנחושת וגו', שבצלאל ועושי המלאכה ידעו בחכמתם להכיר בכל תרומה ותרומה מה היתה מחשבתו של האדם שהביא נדבה זו, שאם התרומה שהביאו היה מתוך רצון ותשוקה לקיים רצון ה' מתוך רשפי אש להבת שלהבת על מנת לזכות לקיים ציווי ית"ש, הרי שהיו מצרפים התרומה אל תוך בנין המשכן, לעשות עמהם הארון המנורה המזבח והשולחן, וכשהרגישו שאותו אדם הביאו כחסרון חשק, קבעו שאין ראוי להכנס ולהצטרף לבנין, השתמשו בו לשאר הדברים כציפוי לאדנים וכדו', יעו"ש.

בצלאל בעבודת הקמת המשכן הביט וחקר אם התורם שב בתשובה תחילה מאהבה, או שרק עשה תשובה אכן לא במדריגה הנעלית של אהבה כי אם מיראת המקום, כי רק מי ששב מאהבה הוא זכה שיכניסו נדבתו לפני ולפנים, כי הזדונות שבידו נעשו לזכויות והם קטיגור וקח סניגור מקומו, אכן אילו שב רק מיראה מעתה היאך יבוא לראות את הקודש, והלא אין קטיגור נעשה סניגור. וחילוק זה בתשובה מיראה ומאהבה היא רק בתוככי פנימיות לבו של אדם, ומבחוץ בלתי ייראה ולא יוכלו להבחין, ועל כן היה בצלאל צריך לחשוב מחשבות בזהב וגו', היינו לדעת באיזה טהרת המחשבה הביא אדם זה תרומתו, אם מאהבה או מיראה, וכל זאת על מנת שלא יקטרג המקטרג היאך יתכן שבדבר אשר זדו בו יכופרו בבית מקדשם ותפארתם.

ויפורש בזה המסורה שהביא בבעל הטורים עה"פ 'ולהורות נתן בלבנו, ב' ולהורות, חדא הכא, ואידך ולהורות את בני ישראל וגו', ובהקדם מה שדרשו

שאף אם תשובתם אינה בכחי' תשובה מאהבה, מ"מ גם זה יתקבל לרחמים ולרצון כאילו עשאוהו מאהבה, וזדונות יהפכו לו לזכויות, כי בכח הרבים ממשיכים בחי' תשובה מאהבה.

עפי"ז פי' שם הכתוב (תהלים סב, ו) אך הבל בני אדם כזב בני איש במאזנים לעלות המה מהבל יחד, רצ"ל אך הבל בני אדם כזב בני איש שגם כאשר בחושך יתהלכו כל השנה רק בהבל וכזב, הרי שבמאזנים רצ"ל בבוא חודש תשרי מול מאזניים שבו שוקלים הזכויות כנגד הזדונות, הרי שאז לעלות המה מהבל יתעלו הזדונות עצמם להיות כזכויות, וזהו על ידי יחד היינו בכח תשובת הרבים, שגם תשובה כזו שאילו היתה נעשית ביחיד לא היתה יכולה לעלות למעלה רמה זו להפוך זדונות לזכויות, הרי שבכח הרבים יתהפך הכל לזכות.

עוד פי' בזה הפסוק (הושע ה, ה) ארפא משובתם אוהבם נדבה, הנה בתשובת הרבים מדבר, דהא כתיב הכל לשון רבים, והנה ריפוי העבירה לגמרי היא רק על ידי שיתהפך עצם הזדון לזכות, ולא רק לשגגות שאז אין זה רפואה שלימה. וזהו שיעור הכתוב ארפא משובתם היינו אותם הזדונות שחטאו ופגמו בהם יתהפכו לזכויות וירפאו מהם לגמרי, ובאופן אשר תהיה תשובתם תשובת הרבים, שאז אז אהבם נדבה רצ"ל שאף אם לא יזכו לתשובה במעלה העליונה מאהבת ה', מכל מקום בתורת נדבה אוהבם, כיון דנפישו זכותיה דרבים, אתוד"ק יעו"ש בנועם אמריו באריכות.

והנה נכדו רביה"ק מסיגעט זי"ע בספרו הק' ייטב פנים (אבני זכרון לר"ה אות כ"ד, ד"ה והנה מוזלה"ה) הביא סימוכים ליסוד זה, וזל"ק, ואני עשיתי סמוכין לדבריו יגעתי ומצאתי ראיה לזה מגמרא מפורשת יומא פרק יום הכיפורים (דף פ"ו ע"א) דאיתא התם א"ר לוי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר (הושע יד, ב) שובה ישראל עד ה' אלוקיך, עד ולא עד בכלל (ועי' הגי' בעין יעקב שם), ופרך ומי אמר ר' יוחנן הכי והאמר ר' יוחנן גדולה תשובה שדוחה את ל"ת שבתורה וכו', ושוב אלי נאום ה' (ירמ' ג, א) משמע אלי ממש בלי שום אמצעי כלל, ומשני לא קשיא הא ביחיד הא בציבור, והקשה הרי"ף בעין יעקב אמאי לא משני כאן מאהבה כאן מיראה כדלקמן, ומפני זה נלחץ לומר דבתשובה יש חילוק בין יחיד לרבים, עי"ש (דתשובה מאהבה רק ברבים). ולא ניחא למאריה

הנשגב המופשט מחיזו דהאי עלמא, וכל כולו דביקות אלוקות כשאין לו כל שייכות לענייני גשמיות וארציות, הרי שאצלו שייך בחי' אהבה בלתי לה' לבדו, אולם האדם הפשוט החי בעולם הזה מי ידמה בנפשו ומי ירמה את עצמו שזכה להשיג מדריגה ומעלה נעלית זו.

ובאמת כי רביה"ק הישמח משה זי"ע בעצמו השיג מעלה עליונה זו, וכנודע מה שדרש בדרשתו האחרונה טרם הסתלקותו, שנענה ואמר, בן פ"ד שנים אנכי היום ויכולני להתפאר במדתו של יעקב אבינו ע"ה שאמר כוחי וראשית אוני ודרז"ל וכו', גלוי וידוע לפניך שאלמלי היו אומרים לי שאגיע לזקנה ושיבה ומשיח לא יבא, לא הייתי יכול להחזיק מעמד ולחיות, אלא שרימית אותי בדחייה מיום ליום, באמרם מחר בן דוד בא ועדיין לא בא המשיח, ע"כ שואל אני אותך ה"א וכי דבר גדול הוא להוליד שולל בן תמותה זקן כמוני, וע"כ אבקשך השי"ת שעכ"פ עתה שלח נא משיחך להושיענו ואל תדחה אותי עוד, ושמא תאמר שמוכת עצמי אני דורש, הנני מגלה דעתי ואומר שמוכן אני להיות גופי נשרף ואפר שריפתי יפוזר על שבעה ימים ואפילו לא אדע שמיח בא, ובלבד שיבא למען יתגדל ויתקדש שמייה רבא, עכד"ק. - ומרן אאדמו"ר זי"ע היה אומר שמה שנקט בלשונו דייקא מנין ז' ימים' בוודאי רמזו וגניזו בגוויה מסודות התורה -

וככל שנתבונן ונשנן שוב ושוב דברי קדשו אותם הדברים החוצבים שנאמרו בעליה, הרי שכל פעם מחדש הדברים מבהילים על הרעיון עד מאוד, כי האמת שאין אנו מבינים אפי' מה שאנו אומרים בהשגה עליונה זו שהשיג בקדושתו, וכאן אנו מגלים המשמעות האמיתית של תשובה מאהבה, שהוא שלא מחמת שום סיבה אחרת ושום נגיעה אישית, רק בלתי לה' לבדו אהבת ה' שאינה תלויה בשום דבר. ומעתה אנשים פשוטים כמוני אשר לכלכנו ומנפנו נשמותינו בעבירות שבידינו שאין אנו יכולים להשיג מדריגה עליונה זו, היאך נוכל לזכות לבוא לידי כך שיתהפכו לנו זדונות לזכויות.

- בתשובה בתוך רבים זדונות נעשין כזכויות -

ועכ"פ ביאר שם הישמח משה בקדשו - ובוודאי שבשמים ממעל נפסק כאשר אמר - שישנו חילוק בין תשובת יחיד לתשובת הרבים, כי אף שישנם הרבה הדרגות ישנם בתשובה, אולם נפישו זכותא דרבים

האומר הקב"ה וותרן יוותרו מעוהו, ומאמינים בני ישראל באמונה שלימה ותמה כי בשמי שמים צופה הקב"ה ומביט ובוהן גנזי נסתרות, ומלך במשפט יעמיד ארץ, ועל כל דבר יבוא האלוקים במשפט, וכיון שחפץ האדם להנצל מן הפורעניות והצרות העלולות לבוא, על כן שב בתשובה כי חפץ לחיות בטוב ובנעימים ללא יסורים וכדו', ובוודאי אף זה הוא בכלל תשובה, אולם באופן כזה אין הזדונות נעשין כזכויות כי אם נעשים כשגגות, ונשארים כתמי החטא וממילא אין ביכולת להביא מכך תרומה לה', כי כאמור אין קטיגור נעשה סניגור, ולא יתכן שיביאו זהב לה' כאשר זהב עשו לבעל, ולא לרצון יהיה להם.

ולאנשים כאלו העצה היעוצה היא 'מחצית', וכתב האלשיך הק' (ריש פר' תשא) שזה שנצטוונו לתת מחצית השקל ולא שקל שלם, להראות אחדותן של נפשות ישראל, שרק על ידי שניים יחדיו מגיעים לשלמות אחת, יעו"ש, כי לאדם היחיד הרי שישגרו דלתי התשובה בפניו אם לא יעשה התשובה כראוי, ברם כאשר הוא מתחבר עם הכלל והציבור כולו, להיות עם הרבים כאיש אחד בלב אחד, שוב אין הקב"ה מואם בתשובת הרבים, וע"ד מה שאמרו חז"ל (תענית דף ח' ע"א; ברכות דף ח' ע"א) ולציין ששני המאמרים הם באותו דף)) אוקים שמואל אמורא עליה ודריש (תהלים עח, לו) ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו, ואעפ"כ והוא רחום יכפר עון וגו', וקאי על הציבור. והוא דבר גורא מאוד שאף בשעה שפיתו בפיהם ובלשונם יכזבו מ"מ אין הקב"ה מואם בהם, כי יפה כח הציבור, וכאמרם חז"ל (ברכות שם) דאין הקב"ה מואם בתפילתן של רבים.

ודברי האלשיך הק' ודברי האריה"ק עולים בקנה אחד, דרמוז בתיבת מחצית"ת דגם מי שנותן ומפריש מחצית השקל כיון שחפץ להרחיק מעמו גזירת מיתה ולקרב אותיות חי, ואין כוונתו בשלימות מחמת אהבת המקום בלתי לה' לבדו, מכל מקום על ידי שיצייר בנפשו כי אינו אלא מחצית ומתחבר אל הכלל והציבור, הרי שבציבור נעשה תשובה זו בבחי' תשובה מאהבה ונעקר החטא למפרע כאילו לא היה, וממילא שפיר יבוא זהב המשכן אף שהביאו ועשו ממנה את עגל הזהב, ואין שייך בזה כל קטרוג כי נחשב כמי שלא היה להם מעולם שום חטא ועון.

דעלמא לומר הכא דוודאי גם ביחיד השב מאהבה זדונות נעשין כזכויות, דהא קרא כתיב (יחזקאל לג, יא) ובשוב רשע מרשעתו ביחיד איירי כמשמעו, וקאמר 'ועליהם חי יחיה' דמוקי לה מאהבה, וז"ב.

ואמנם כבר כתב התבואות שור בחידושיו ליומא דלא מצי לאוקמי כאן מאהבה דא"כ איך קאמר גדולה תשובה שדוחה ל"ת שבתורה, כיון שזדונות נעשו כזכויות אין כאן גט כלל וכו', ולזה מוקי לה מיראה, עיי"ש, ועכ"ז אמר אלי משמע אלי ממש בלי שום מסך המבדיל והיינו כדברי זקני זלה"ה שאם אמנם מצדם עוד נשאר חטא שוגג ולא נעקר החטא מעיקרא, עכ"ז ברחמים ירחםם ויאהבם נדבה, עד שמכפר להם אפי' על השוגג ונעשה אפילו כזכויות, ושוב ליכא מסך המבדיל. וז"ש שדוחה לא תעשה שבתורה, לא מכח שורת הדין וכו', אלא שמפני שרבים הם דוחה הלא תעשה, עד שהקב"ה מצד החסד והרחמים עשה מזה זכויות ולכך קאמר 'ושובו אלי' ממש נאום ה'. והוא בעליל כדבריו ז"ל, עכ"ל"ק בייטב פנים שם עיי"ש.

- מחצית"ת - שלם רק בחיבור עם הכלל -

עפ"י הדברים האלה יבואר ענין מצות הבאת שקלים, שנצטוונו מפי עוטה אורה בתורתו הק' (שמות ל, יג) זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש, ונודע קו' העולם מה שנצטוונו להביא דיקא מחצית, וגם במה שיסד הפיטן 'אור פניך עלינו אדון נשא ושקל אשא בבית נכון ונשא', דלכאו' נצטוונו להביא מחצית השקל ולא שקל שלם. ונודע מהאריה"ק (ראה בספר עוללות הבציר בשם האריז"ל) דבתיבת 'מחצית' יש האות צדי"ק באמצע התיבה, וסמוך לאות צ' מב' צידיו הם אתוןן 'חי', ואילו האות הראשונה והאחרונה הינם אתוןן 'מת', וכמה עניינים ורמזים נאמרו בזה.

וע"ד הרמז אפ"ל דרמוז על דרכי התשובה להאדם הנלכב החפץ לשוב בתשובה, דהנה ישנם העושים תשובה במדריגה הקטנה יותר שלא מאהבה, כי אם מחמת שחפצים להשאר בארץ החיים ויקר בעיניהם למות מרוב עוונותיהם כי רבו, וכמאמר הנביא לישראל (יחזקאל יח, לא) למה תמותו בית ישראל, ואין מחשבתו בלתי לה' לבדו, כי אם שיודע כי בשוב רשע מדרכו דייקא אז וחיה, ולא יתכן למרוד פי הארון ה' ושהכל ילך ויעלה בידו בדרך טובים, כי כבר אמרו חז"ל (ב"ק דף נ' ע"א) כל

- שק"ל - ל'שמוע ק'ול ש'ופר -

והנה רביה"ק מסיגעט זי"ע בספרו הק' ייטב פנים (פי פרשיות, פר' שקלים, אות כג) כתב כי שק"ל נומריקון ל'שמוע ק'ול ש'ופר, והאריך בזה לבאר לדרכו בענינים גבוהים בתיקון העולמות יעו"ש.

והרהרתי לבאר הרמוז הרומז בו, עפ"י מש"כ בייטב פנים במק"א (אבני זכרון לר"ה, אות כח-כט) כי כח תקיעת השופר הוא להפך מחשוכא לנהורא, וזהו אשרי העם יודעי תרועה"ה - כי בתרועה מצינו ב' הפכים, דמחד רומז לגנוחי גניח וילולי יליל, ומאידיך מצינו שהוא מורה על שמחה, וכמו"ש (עזרא ג, יג) קול תרועת השמחה, ואומר (תהלים לג, ג) היטיבו נגן בתרועה, והיינו לפי שבכח השופר הוא להפך מחשוכא גנוחי גנח וילולי יליל לקול תרועת שמחה, והיינו על ידי תשובה מאהבה שבו זדונות נעשין כזכויות. וזהו הוי"ה באו"ר פניך יהלכון, כי האור מורה על ב' הפכים [כנודע מה שהביא רביה"ק מסיגעט זי"ע גופיה מהרה"ק הקדושת לוי זי"ע (ראה ייטב לב, פרשת נח, ד"ה אבל יובן בשנקדים; ייטב פנים, פרשת פרה, אות יא)], וכדדרשו חז"ל בריש פסחים (דף ב' ע"א) דאור מורה על נגה ויליא יעו"ש, וזהו כח השופר להפך מחשוכא לנהורא.

ועל זה רמזו חז"ל במדרש (ויק"ר כט, ג) אשרי העם אלו ישראל שיודעים לרצות את בוראם, אשרי העם אלו ישראל דייקא אשר יש להם כח התשובה מאהבה שזדונות יהפכו להם לזכויות, וזהו כאמור רק אצל עם ה' בני א"ל חי, אשר הם יודעים לרצות את בוראם בתרועה, היינו שהם בידם להפוך כל העבירות שיתהפכו להיות לרצון לפני הבורא ב"ה כי זדונות לזכויות ייחשבו, עכד"ק.

וכתבו התוס' (ר"ה דף ט"ז ע"ב ד"ה כדי) על מה שאמרו חז"ל שם למה תוקעים ומריעין כשהן עומדין ולמה תוקעין ומריעין כשהם יושבים כדי לערבב השמן, והביאו פי' הערוך שכתב כד שמע קול שיפורה זימנא חדא בהיל ולא בהיל, וכד שמע תניינן אמר וודאי זהו שיפורה דיתקע בשופר גדול ומטא זמניה למתבלע ומתערבב ולית ליה פנאי למעבד קמגוריא, עכ"ד. וראוי לבאר למה בפעם הראשונה אין השמן חושש שמא הוא שופר של מלך המשיח אשר בא לגאלנו.

ולהנ"ל יבואר, דהנה בעת שתוקעים בשופר ומתעורר כל אחד בלבבו לשוב אל ה' אלוקיו המרבה

לסלוח, ומבע השופר הוא לעורר הלבבות, וכלשונו הצח והקדוש של הרמב"ם בענין מצות תקיעת שופר (הל' תשובה, פרק ג, הלכה ד), אף על פי שהוא גזירת הכתוב, אבל מכל מקום רמז יש בדבר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם, ע"כ. ואמר הנביא (עמוס ג, ו) אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, שכל אחד ואחד יש לו הרהור תשובה ברעותא דליבא בעת הזאת וחושב מחשבות היאך יתקן מעשיו כלפי מלכו של עולם, ומקבל על עצמו קבלות טובות וכדו', אכן תשובה זו הלא היא נעשית מתוך מורא ופחד כי מי יצדק לפניו בדין, ואיך יצדק אנוש לאלוקיו. וכיון שהתשובה היא רק מיראה, הרי שהזדונות נעשין לשגגות, ועל כן בעת הזאת עדיין היצר הרע בהיל ולא בהיל, כי אף שאין בידו לקטרג על הזדונות, מ"מ השגגות רבו כמו רבו, ויכול לבוא אל המלך ולקטרג על בני ישראל.

ברם כשבני ישראל נגשים לתפילת העמידה שהיא תפילה ברבים ותוקעין ומריעין כשהן עומדין [אף שגם תקיעות דמיושב עושים ברוב עם, מכל מקום אין בו כ"כ חיוב, משא"כ תקיעות דמעומד שהעיקר היא בתפילת הש"ץ המוציא הרבים אז יש יתרון לכח תפילת הרבים]. וכשהתשובה היא בתוך רבים הרי שגם תשובה שהיא מתוך יראת ה' ופחד גאון עוזו הרי שבכח הרבים כבר פסק לן הישמח משה זי"ע פסקו דהוה כתשובה מאהבה, וזדונות נעשין כזכויות, ועל כן מיד בהיל השמן ביותר, ומתבטל מקטרונו, כי כשיבוא להתייצב לפני מלך שוכן עד יחד עם שקי העבירות שבידו שליקט ואסף ממה שעוין וחטאו בני ישראל, יראה כי כל מה שבידו מלא הוא במצוות וזכויות כרימון, כי נהפכו הכל מחשוכא לאור גדול בכח הרבים שאין הקב"ה מואם בהם.

לזה נצטוונו בתורה הק' זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השק"ל דייקא, להורות על מעלת האחדות שיהיה כל אחד מחצית עם כל ישראל, ויתבונן ממצות ל'שמוע ק'ול ש'ופר שהשמן מתבלבל דייקא כשמריעין כשהן עומדים, כי יפה כח הרבים להפך הזדונות לזכויות, ואפי' השב מיראה מכל מקום כשיודע כי שקל הוא כאשר יתחבר עם זולתו, אז יחשב לו תשובתו כתשובה מאהבה, כשלולי האחדות יחשב לו רק למחצית. ודייקא כשהיו באחדות הגמור

אז יוכלו ליתן תרומת ה' לכפר על נפשותיכם.
- במקום אשר יאמר לא עמי אתם יתהפך לבני
א"ל חי -

וממחרת יום הכיפורים כשירד משה משמי מרום ולוחות שניות בידו, הרי שהדבר הראשון שעשה הוא ויקהל משה את כל עדת ישראל דאחר שנפלו בני ישראל כל כך ומעשה שטן הצליח במעשה אשר עשו בני ישראל במדבר, והיו בני ישראל צריכים לתקן המעשה ולהפכו לזכויות, ואף על גב שאותם שעשו המעשה עצמם כבר מתו בג' סוגי המיתות כמבואר בחז"ל (יומא דף ס"ו ע"ב; ירושלמי סוטה פ"ג ה"ד) חילוקי הדינים במי שחטאו בעדים והתראה או בלא עדים, עכ"פ כל עם בני ישראל היו צריכים לתיקון. ולתקן ולהפך הפגם לזכות זה לא יתכן על ידי תשובה מיראה, ובאופן כזה לא יוכלו ליתן את תרומת ה' כי אין קטיגור נעשה סניגור, ועל כן הקהיל משה את כל עדת בני ישראל כולם כאיש אחד בלב אחד, ועשו קהילות ברבים, כי בכח הרבים אף הזדונות ייחשבו לזכויות, ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם היינו לשון תיקון כנ"ל, והתיקון הוא דייקא באופן כזה של קהילה בתוך רבים, שאז אפי' בתשובה מיראה יכולים לצוות על מלאכת המשכן.

ולזה נסמכה פרשת שבת למלאכת המשכן, כי בכח השב"ק ובכח הרבים יתכן לבוא למדריגת תשובה מאהבה, כי קדושת השבת מכנסת בלב האדם אהבת ה' בכל לבו ונפשו ומאודו, ועל ידי כן יתהפך הקטיגור עצמו להיות סניגור, כנ"ל.

ע"ז אמרו חז"ל יבוא קהלת משה דייקא על ידי מה שהקהיל משה רבינו ע"ה את ישראל ברבים מתוך אחדות כאיש אחד בלב אחד בזה יזכו להפוך הכל לזכות, ויכפר על קהלת אהרן, כי ארפא משובתם ושגנתם אוהבם נדבה, ואין בזה כלל קטרוג.

זהו שאמר משה רעיא מהימנא ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור וגו' ולהורות נתן בלבו ולחשוב מחשבות ולהכיר בכוונת לבם של בני ישראל הנודבים, ואמרו במדרש הדא הוא דכתיב ארפא משובתם אהבם נדבה וכנ"ל מהישמח משה דכתשובה בתוך רבים גם תשובה שהוא בחי' יראה הריהו חשובה כמעלת תשובה מאהבה, ואמר משה לבצלאל בדוק אותם אם אכן עשו תשובה באהבה בכל לבם ונפשם, ואף אם לא זכו לכך מכל מקום

כאשר יקהלו ויעמדו יחד על נפשם לתת את תרומת ה', ובכח הרבים על אף שפרקו לעגל חח וזנום וכו' יתכן שאותו חח וזנום בעצמם יביאו את תרומת ה' מכיון ששבו בתשובה מתוך רבים ויפה כח הציבור כנ"ל.

וע"ז סיימו במדרש ורוח הקודש צווחת והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם כי חטאו ופגמו עד אשר מסך המבדיל נפרסה ומבדלת בין ישראל לאביהם שבשמים, מכל מקום במקום רצ"ל באותו חטא עצמו שפגמו אשר יאמר להם לא עמי אתם הרי שבאותו המקום ממש יתהפך לזכויות ויאמר להם בני א"ל חי, כי גדול כח התשובה מאהבה, וכח תשובה ברבים שבמקום העבירה יתהוו זכויות ומצוות, והם קטיגור מעל כלל ישראל, והקם סניגור במקומו.

- לך כנוס את כל היהודים - ישועה בכח הרבים - אמרו חז"ל במס' מגילה (דף י"ג ע"ב) לית דידיע לישנא בישא כהמן, וקטרג ואמר (אסתר ג, ח) ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותך ודתיהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים ולמלך אין שוה להניחם. כי המן הוא המקטרג שלמעלה הוא יצר הרע הוא שטן שמסטיין ועולה ומקטרג כלפי מעלה בלשונו על עם בני ישראל אשר הם בבחי' ישנו עם אחד, היינו שהם ישנים מן המצוות, ודתיהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים, כלומר דתיהם שונות מכל עם שרק אצל עם בני ישראל ישנו ענין זה אשר זדונות נעשו להם לזכויות והקטיגור מתהפך לסניגור, וזאת על ידי תשובה מאהבה, ברם ואת דתי המלך אינם עושים רצ"ל שלא זכו להגיע לתשובה זו לשוב אליו ית"ש רק מאהבת המקום לשם מלכו של עולם, ומעתה באופן כזה ולמלך אין שוה להניחם חלילה.

ואף אי תמצא לומר דגם תשובה מיראה יחשב להם כתשובה מאהבה, על ידי אשר יעשו תשובה בתוך רבים, על זה תשובת המקטרג בצידו ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים, ואם כן אין בידם כח הרבים, כי כח הציבור הוא דייקא כשכולם המה באחדות הגמור, וכנודע מש"כ בספה"ק דמעלת הרבים אינו בעצם התאספות יחד במקום אחד, כי העיקר הוא שאף בלב יתאחדו כולם, דאי לאו הכי הרי נחשבים ליחידים רבים ולא לציבור, עיין בייטב לב, (פר' יתרו ד"ה וישמע יתרו [הד']) בביאור הכתוב (אויב טו, לד) עדת חנף גלמוד, דמעלת הציבור

גזירתו של המן הרע מעליהם דשוב אינם מפוזרים ומפורדים להיות נחשבים כל אחד בפני עצמו, כי אם כולם יחדיו יהיו תמים ונחשבים כאיש אחד.

וזהו שדרשו חז"ל (מגילה דף י"ג ע"ב) אמר רשב"ל גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול את שקלו לפיכך הקדים שקליהם לשקליו. דהנה הבורא ב"ה רצה להורות לבני ישראל הדרך אשר בו יוכלו להנצל מאויביהם ושונאיהם, שזהו דייקא על ידי מה שיהיה כל אדם סבור בעצמו כי הוא אינו אלא כמחצית, ובהכרח הוא לבוא לידי סיוע מאחרים, וכשיכירו בזאת או אז בכח הרבים יהיה נחשב להם תשובתם כתשובה מאהבה, ואף הזדונות יתהפכו לזכויות,

ולזה הנס תקנו להרבות באהבה אחוה ושלוה ורעות ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים, כי רק בכח הרבים זכו להודות ולהלל על הניסים ועל הנפלאות שעשה עמהם השי"ת, ורק על ידי כן שהיה התשובה בתוך רבים נתקבלה תשובתם לרעוא ולרצון קדם ה', וכאשר פי' רביה"ק מסיגעט זי"ע בספרו הק' ייטב פנים (אבני זכרון לר"ה, אות כ"ד; מאמר תוכחת מוסר אות מג) אמרנו בתפילת נעילה 'ותקבלנו בתשובה שלימה לפניך' היינו בתשובה מאהבה, ואז 'יחשבו העונות כאישים וכניחוחים', וזה שאמר 'אין קץ לאישי חובותינו ואין מספר לניחוחי אשמותינו הנהפך לזכויות', עכד"ק יעו"ש.

- דברי התעוררות לרגל הזמן וימי חודש אדר -

הנה ימי חודש אדר המה ימי זמני תשובה, ובפרט חודש אדר השני, וכנודע מה שהגיד בקדשו הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע, עה"פ (בראשית נג, י) כי לולא התמהמנו כי עתה שבנו זה פעמים, דתיבת לולא הוא אותיות אלול, וכאשר התמהמנו בחודש אלול ולא עשינו תשובה כראוי על חטאינו ופשעינו, ומן השמים המתינו עד שלהי חודש תשרי שמא יתעורר לבבנו לשוב אליו באמת, וכשלא עשינו תשובה כראוי הרי עינינו הרואות את אשר אירע שבאו עלינו צרות ויסורים קשים, ופורעניות ירדה לעולם, כשדם ישראל נשפך כמים, ואין רואים סוף וקץ לכל צרותינו ופדיון נפשנו, וכל הרעה הזאת היא גזירת עליון מעין מה שהיה בזמן המן הרשע, אחר שהרוצחים ימש"ו הרגו וטבחו באכזריות בלא רחמנות מנער ועד זקן טף ונשים, ובוודאי כי לולי ה' שהיה לנו היה יכול להיות גרוע הרבה יותר. ומאחר

והרבים היא כאשר כולם לדבר אחד נתכוונו וכולם שוים לטובה זה עם זה לעבוד את השי"ת, עיי"ש, ונודע מה שחקר הגה"ק מראגטשוב זצוק"ל (שו"ת צפנת פענח, סימן רלא) אם ציבור הוא קיבוץ של יחידים או דבר מיוחד בפני עצמו עיי"ש שהאריך בזה. וכיון שנפקד מהם ענין האחדות הרי שבכה"ג בתשובה מיראה לא יתהפכו עוונותיהם לזכויות, וכיון שחטאם גבהה ועלתה עד לשמי רום על כן באה עליהם גזירה נוראה זו גזירת כליה ח"ו.

ומדכי היהודי ידע את כל אשר נעשה מה זה ועל מה זה נגזרה עליהם גזירה קשה זו, ועל כן 'ויצא בתוך העיר ויזעק וזעקה גדולה ומרה' עד מאוד, על אשר נגזר על היהודים להשמיד להרוג ולאבד מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד - וידע כי בוודאי כל איש מישראל כשישמע שמע הגזירה ידע כי לא עת לחשות, ויתחיל לבקש ולהתחנן בעד נפשו, וישוב בתשובה שלימה מתוך פשפוש ותיקון המעשים כי אין הקב"ה חפץ במות המת כי אם בשוכו מדרכו וחייה, ואמנם בתשובה כגון זה ששב כל אחד בביתו לעצמו לא יתבטל הקטרוג, כי אין זה כי אם תשובה מיראה, כדוגמת בעלי חיים אשר מתרחקים ונסים מלפני האש, כן הוא האדם השב רק מיראת העונש. ועל זה היתה זעקתו של מרדכי לעורר לבב בני ישראל כי לא עת לחשות להשאיר מפוזרים ומפורדים ושידאג כל אחד דאגת עצמו ויתפלל רק בעד נפשו, כי דייקא על ידי האחדות בלב שלם רק על ידי כן יוכלו להפך חשוכא לנהורא לבטל מעליהם כל הגזירות.

ולזה כינס את כל היהודים להקהל ולעמוד על נפשם, ונתמלאו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות ברבים הצגים לעמו שיושיעם השי"ת ויבטל מעליהם חרון אף וכעס, ובאופן הזה שהיתה תשובתם בתוך רבים, הרי שעל אף שהיה זה בבחי' תשובה מיראת העונש, מכל מקום נפיש זכותיה דרבים אשר הן א"ל כביר ולא ימאס להפוך להם עוונות לזכויות ולהושיעם מצרתם. וכפי שאכן נתקיים בהם ביהודי שושן והחודש נהפך להם לששון ולשמחה, ונהפוך הוא אשר ישלמו היהודים המה בשונאיהם (אסתר ט, א).

ויורמו במה שנמסר במסורה בפסוק (שם פסוק כו) קיימו וקיבלו היהודים עליהם וגו', שבכתיב הוא 'וקבלו' ולא וקבלו, להורות שהנס היה תיכף ומיד כשקיבלו עליהם להיות באחדות עם הרבים, שעל ידי מה שנעשו כולם כאיש אחד בלב אחד בזה נמתק

ואירע עמנו אסון זה, הרי שלכה"פ עתה שבנו כאשר ז"ה בגימטריא י"ב, ומרמז על חודש הי"ב הוא חודש אדר, פעמיים היינו כשיש שני אדר, דאז הזמן מסוגל לתשובה, ועלינו להתעורר עתה בפשפוש המעשים ותשובה שלימה.

ומרן אאדמו"ר זי"ע בדברות קדשו (שפע חיים רעד"ר, ח"ה, פרשתן, מאמר ד, אות ז-ט) דרש לאמר כי בכל שנה ושנה בימי חודש אדר הוא עת אשר בו דנים בשמים ממעל על הגאולה העתידה, כי הלא אמרו חז"ל (ר"ה דף י"א ע"א) בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, ולזה בחודש אדר הקודם לו דנים אם כבר הגיע עת אשר בו יהיה סוף וקץ לכל צרותינו, וישנם מיימינים ומשמאילים בדינא דשמיא, לדון אם כבר יתעורר העת אשר יקויים היעוד (תהלים קיג, ז) מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון, ונוכה ויתקיים 'ישמחו השמים ותגל הארץ' (שם צו, יא) אשר פסוק זה הוא הצירוף היוצא בחודש ניסן כנודע, או ח"ו שימשיכו לסבול את עול הגלות.

ובתו"ד שם אמר מרן אאדמו"ר זי"ע, דהנה יומא דהילולא של רביה"ק מגארליץ זי"ע חל בראש חודש אדר, אשר הוא היה בבחי' חכם הרואה את הגולד (תמיד דף ל"ב ע"א), ולכן כשבא ראש חודש אדר של שנת תרס"ו וראה ברוח קדשו כי הגלות ימשך עוד שנים הרבה, והרגיש שאינו רואה את הישועה של ניסן נסתלק מן העולם, כי לא רצה לחיות עוד בהאי עלמא, אתוד"ק יעו"ש.

כן נודע על הרבה צדיקים וקדושי עליונים אשר נסתלקו בחודש אדר ובתחילת חודש ניסן וזאת אחר שראו שהישועה בוששת מלבוא ולא רצו להשאר עוד בארץ החיים. ובמצב כזה אשר יתומים היינו ואין אב, אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה, כשהצרות מתגברות הן בעניני רוחניות שבכל יום שומעים על עוד שנפלו רח"ל לרשת היצר הרע, וגדולה מזו בגשמיות אשר מאז היתה יהודה לגוי לא היה שנאת הגויים על בני ישראל גדולה כל כך, כאשר בכל קצוות תבל אף במקומות אשר דימו שמשם תצמח הישועה, הרי שעניניו הרואות כי אין לנו משען ומשענה, ואין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, וגם על זה כבר הזהיר הנביא ואמר (הושע מ, א) אל תשמח ישראל אל גיל כעמים, כי אשור לא יושענו על סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו (הושע יד, ד).

על כן בקשתנו מאת הבורא ב"ה שכבר יהיה חודש אדר מלא בשמחה, והיאך יכולים אנו לשמוח כשישנם שבורי לב רבים כ"כ, וכל שכן אלו הנמצאים בתוך הצרה עצמה, אם מחמת שנהרגו מבני משפחתם, או שנמצא אחד מהם בצרה ובשביה, ואף שביניהם ישנם נשמות אשר רח"ל אין יודעים מאומה מיהדותם, אכן בשמים ממעל אין כל הבדל ונפק"מ כי גם הם בשם ישראל יכוננו, ומה עוד שישנם רבים מישראל שומרי תורה ומצוות יראים ושלמים השרויים בפחד כשאין יודעים מה יהיה עם בניהם או בעליהם באשר הם עומדים במקום סכנה בכל רגע ורגע. על כל אלו זקוקים אנו לרחמי שמים מרובים שיושיע הקב"ה ויגן על כל יחיד ויחיד מישראל שומרי התורה והמצוות יראי ה' ואף אלו התועים והרחוקים שהם בכלל תינוקות שנשבו. ועל מצב זה קונן המקונן (קינות לת"כ ד"ה ציון ידידות) איך אשמחה עוד בחג איך אעלוז עוד בפור עד כי יבואו ימי ששון לפורים, כי לשמחה מה זו עושה, ואיך אפשר לרקוד ולעלוז כאשר אחינו בית ישראל נתונים בצרה ובמצוק, ואין לנו אפי' אחד שיוורה לנו הדרך כדת מה לעשות ואיך להתנהג, ורק הבורא ב"ה הוא שיכול להכניס ולעורר בלבנו ששון ושמחה, ישועה ונחמה, ולרפאות כל שבורי הלבב להחדיר בהם רוח חיות ושמחה.

על כן כיון שכאמור בימים אלו דנים בשמים ממעל אותנו במשפט, לזה יראה כל אחד ואחד לנצל הימים הבאים לקראתנו מתוך תשובה ופשפוש המעשים, להרכות בתורה ובתפילה מצוות ומעשים טובים, ולא לילך חלילה אפי' רגע אחד לבטלה, כי היצר הרע אשר קרך בדרך הוא מנסה לקרר לבותנו מעבודתו ית"ש, ושלא נרגיש את רוח ההתרוממות וההתעוררות דקדושה המנשבת בימים אלו, ושלא נרגיש בגדולת הימים שיכולים לפעול בהם כל טוב, וכל הפושט יד לאביו שבשמים נותנים לו כל המצטרך, והנה העת והעונה להתקרב אליו ית"ש ולנצל הימים הק' הללו כדבעי.

ונבקש ונתחנן בעד עמנו לפני הבורא ב"ה מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די ויאמר למלאך המשחית הרף, צור ישראל קומה בעזרת ישראל ופדה כנאומך יהודה וישראל, שיתבטלו מעלינו כל הגזירות, ונוכה להושע ברוחניות ובגשמיות כגוף ובנפש. ובחודש הבא לקראתנו יהיה סוף וקץ לכל

(שם יד, ז). יעזור השי"ת לכל בני ישראל בכל מקום שהם בכל מקומות מושבותיהם די בכל אתר ואתר וישלח להם ישועה משמי שמי מעל, ונוכה להגאל בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

צרותינו תחילה וראש לפדיון נפשנו, ויהיה מרבין בשמחה, וישכון האורה והשמחה האמיתית בכל בתי ישראל, בשוב ה' ציון, כאשר אז ימלא שחוק פינו ולשונונו רינה (תהלים קכו, ב), יגל יעקב ישמח ישראל

מצוות מתנות לאביונים ע"י הפקדת הממון ומינוי הגבאים בכתב שליחות כידוע, כפי שנפסק בדברי יציב ע"י כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זיע"א - וזאת על מנת שיוכלו להכניס אורה ושמחה לבתי אנ"ש כבר בבוקר יום הפורים הבעל"ט. והפריש כ"ק מרן שליט"א סכום הגון עבור מצוות מתנות לאביונים והפקידם בשליחות בידי גבאי עזר לקהל.

בסיום האציל מרן שליט"א מברכות קדשו לכל אחד ואחד מהנותנים בעין יפה למען מצוה רבה זו שהרי כידוע יש כאן את כל ההידורים של מתנות לאביונים, וענין של 'עניי עירך קודמין'. לברכה מיוחדת זכו גבאי וראשי עזר לקהל לרוב: "ברכה והצלחה בכל מעשיהם ומפעלותיהם לרווחת אנשי שלומינו". כ"ק מרן שליט"א אף כפל ואמר: "מי שפועל ועושה עבור יהודים אחרים פועלים עבורו משמים בכל המצטרך".

יום שני פר' פקודי ב' דר"ח אד"ב

בתפילת שחרית התפלל מרן שליט"א הלל לפני העמוד, ועלה רביעי לתורה. בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן מורנו אברהם נ"י בן הרב מיכאל אליהו מושקוביץ מקרית הבעש"ט פ"ת (ח"ר חיים שמעון הרבסט מק. הבעש"ט), ע"ב הרה"ג ר' אשר דוד גליק שליט"א מנהל רוחני דישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק. אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל.

יום שלישי פר' פקודי ב' אד"ב

בערב הגיע מרן שליט"א להיכל הגדול בבגדי שבת לסידור חופה וקידושין אצל החתן שמעון דוב נ"י בן הרה"ח ר' מאיר ישראלי מביתר עילית, ע"ב הרב חיים מנחם וינגרטן מפעיה"ק. אחר קבלת הקהל, חזר מרן שליט"א להיכל הגדול לשמחת החתונה, מרן שליט"א ערך שולחן לחיים, ואיחל לחתן ולמחותנים, וכן לסבים הרה"ח ר' בועז נאה הי"ו, הרה"ח ר' שמואל רייכמן מירושלים, והרה"ח ר' אשר זעליג מרמורשטיין מירושלים. אח"כ קם מרן שליט"א לריקוד מצוה טאנץ כשהוא אווז בידי המחותנים הי"ו. בהמשך רקד מרן עם החתן ביחוד, ואח"כ עם כל בני משפחת הרב חיים מנחם וינגרטן הי"ו, ומשפחת המחותנים.

בערב הגיע מרן שליט"א לניחום אבלים אצל האחים הרה"ח ר' אברהם יצחק צבי קליין הי"ו ממאנשעסטער, הרה"ח ר' שלמה זאב הי"ו מפעיה"ק, הרה"ח ר' ברוך דוב הי"ו מעיה"ק צפת, הרה"ח ר' דוד שלום אליעזר הי"ו

יום ראשון פר' פקודי א' דר"ח אדר השני

בתפילת שחרית התפלל מרן שליט"א הלל לפני העמוד, ועלה רביעי לתורה. אחר התפילה נערך שמחת הברית לבן הר"ר מנחם מענדל אייזנבך מפעיה"ק (כה"ר חיים רפאל מפעיה"ק, וח"ר מאיר גוטמן מפעיה"ק).

בערב קיבל מרן שליט"א קהל.

בין הנכנסים היום נכנסו גם כל גבאי מפעל הצדקה והחסד 'עזר לקהל' דחסידי צאנז מכל רחבי ארה"ק. הגבאים פרסו בפני כ"ק מרן שליט"א את תכנית התמיכות לימי הפורים הבאים עלינו לטובה, כאשר לאחר ישיבות ממושכות עם הרבנים הגאונים שליט"א וגבאי הקופות מתשעת מוקדי הקופות של עזר לקהל ברחבי ארה"ק, קיימו וקבלו על עצמם להגדיל את סכום התמיכות של המתנות לאביונים, ותר מאשר אשתקד.

הגבאים הציגו את הדגש של עזר לקהל לתמוך בסכומי עתק באנשי שלומנו המתמודדים עם מקרי מצוקה קשים במיוחד. היעד - כך אמרו הגבאים בקודש פנימה - הוא להגיע לסכום של 500,000 ש"ח בימי הפורים הבאים עלינו לטובה, כדי שהתמיכות הניתנות לאחינו ובשרנו הנצרכים לכך יהיו משמעותיות והגונות ביותר.

כן סקרו בפני כ"ק מרן שליט"א את דבר הרחבת גבולות הצדקה והחסד בכלל, ואת ההצלחה אשתקד בימי הפורים, אז הוכיח קהל אנשי שלומנו די בכל אתר שכולנו בני איש אחד נחנו, כמו משפחה אחת, וישראל ערבים זה לזה, ואכן חולק סכום עתק ביותר של כ-450,000 ש"ח שנאספו מהציבור.

מרן שליט"א הפליא ביותר את הסכומים הגבוהים שאנשי שלומנו נתנו כמתנות לאביונים על ידי עזר לקהל והביע התפעלותו המרובה מהיעדים הגבוהים שלקחו על עצמם הגבאים. ובכלל, הביע קורת רוחו המרובה מהתפתחותה של מפעל הצדקה והחסד של חצר קדשנו.

בין היתר נענה מרן שליט"א ואמר: "מי שמשמח יהודים מלמטה, משמח אותנו בורא כל עולמים משמים. אין בכך שום ספק. הרי זקוקים אנו בימים אלו לרחמי שמים מרובים. ועל כך נאמר 'בזכות צדקה שעושים אלו עם אלו אני מושיעם'. שיהא שמחת פורים ושמחה שלימה לכלל ולפרט".

לאחר מכן פרטו הגבאים בפני הקודש את הפעולות הנעשות בקרב אנ"ש כדי להקדים את קיום

מלונדון, והרה"ח ר' יעקב מאיר הי"ו מלונדון, היושבים ז"ל. מרן שליט"א ניחמם בדברי תנחומים וחזר לביתו. שבעה על פטירת אמם ע"ה אשת הרה"ח ר' חיים יהודה אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל.

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

ה' עמכם גבורי החיל

בשם ציבור אנ"ש ברחבי הארץ מברכים אנו בברכת חמות ולבביות את הנציגים הנאמנים שנבחרו בכהונה נוספת לכהן פאר במועצות העיר נתניה, בני ברק, ביתר, אלעד, פתח תקוה וצפת העסקנים הדגולים והמפוארים, הנושאים גם יחד בעול מוסדותינו הק' בארה"ק במסירות רבה, אישי האשכולות ומלאי תבונה

הרה"ח ר' פנחס גרוס הי"ו שנבחר לכהן כחבר מועצת עיריית אלעד	הרה"ח ר' מאיר צבי בלומנטל הי"ו שנבחר לכהן כחבר מועצת עיריית פ"ת
הרה"ח ר' ברוך דוב הלוי קליין הי"ו שנבחר לכהן כחבר מועצת עיריית צפת	הרה"ח ר' יוסף יצחק יעקובוביץ הי"ו שנבחר לכהן כחבר מועצת עיריית בני ברק
הרה"ח ר' דוב בעריש שטמור הי"ו שנבחר לכהן כחבר מועצת עיריית נתניה	הרה"ח ר' מנחם מענדל שווארץ הי"ו שנבחר לכהן כחבר מועצת עיריית ביתר עילית

ויהא רעווא מקמי שמיא שיזכו לקדש שם שמים ולפעול גדולות ונצורות להרמת קרן התורה והחסידות, ולהחזקת מוסדותינו הק' בכל אתר ואתר לרווחת ציבור אנ"ש שיחיו

ההנהלה

גליון זה נדבת

ידידינו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הר"ר דוד יעקב ויזל הי"ו

אב"י בבארא פארק

לרגל השמחה השרויה במעונו במז"ט

שפחת הולדת הבן נ"י

ובברכת פזל טוב

לאביו הרה"ח ר' יצחק אייזיק הי"ו - יוניאן סיטי
לחותנו הרה"ח ר' שפחה נייפאן הי"ו - בארא פארק
ולקניו, הרה"ג רבי אפרים פישל ויזל שליט"א פרבני קרית צאנז
והרה"ח ר' אהרן ישעי' שפיצר הי"ו - יוניאן סיטי

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

לזכרון עולם יוחקק שמו הטוב של איש חי ורב פעלים טובים

הרה"ח ר' מאיר יהודה ב"ר ישראל מושקוביץ ז"ל

נלב"ע ביום ח' באדר תשפ"א

הוא הגבר שזכה לשמש בקודש אצל כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע,

ודבק בו וביבחל"ח כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בכל לבו נפשו ומאודו,

והיה מגדולי וחשובי העסקנים המסורים לבית צאנז

יזכר כמאי"ר פנים לבריות בסבר פנים יפות,

וזאת ליהוד"ה ייאמר ידיו רב לו להיות לעזר לכל אדם ברוב טובו וחסדו. תבל על דאבדין.

שמו הטוב הונצח בגליון שבוע זה ע"י יבלחט"א, משפחתו היקרה שיחיו,

ובנו הר"ר שמואל מושקוביץ הי"ו, אב"י בקרית הבעש"ט, פתח תקוה

ולע"נ חותנו הרה"ח ר' יוסף ב"ר יצחק אלימלך שטיין ז"ל - נלב"ע ביום ד' אדר תשפ"ב

בחצרות קדשינו

מלווים בברכת והבטחת הקודש:

מהפכת הצדקה והחסד בעיצומה 'חסידיים איין משפחה'

כחצי מיליון ש"ד יחולקו בס"ד עבור אחינו ובשרינו בעיצומו של יום הפורים הבעל"ט

הדים רבים התעוררו בשבוע החולף בחצר קדשינו, עם תחילת המגבית של פורים ע"י עזר לקהל – מפעל הצדקה והחסד דקהל הקודש צאנז, עבור רבים היו הדברים משיבי נפש כפשוטו, כאשר רבים היו הפונים שנעתרו לבקשתם של גבאי עזר לקהל ושיגרו את שמות ופרטי 'קיריהם, ידידיהם ומכריהם אשר נצרכים לסיוע לקראת ימי הפורים והפסח.

היה לראות את הערבות ההדדית, בכל מקום ובכל שכבת גיל, כאשר מפעלים היה לראות את הדאגה הכנה של מאות רבות מאנשי שלומנו שדאגה אחת הייתה מנת חלקם בשבוע החולף: שגם לאחינו ובשרינו יהיה טוב ושמח!

השבוע, אף זכתה המגבית למשנה תוקף וחיזוק קודש מיוחד בעת פתיחת המגבית בקודש פנימה אצל כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א אשר כאב רחום אשר עיניו ודאגתו נתונות על בניו רחומיו, עמד כמלאך המכה על קדקודינו ואומר לנו גדל, התעניין בפרוטרוט ודרש היטב על אופני החלוקה כמו

ותעצומות למען אחים, למען הבאת אורה ושמחה לבתי כלל אנשי שלומנו ללא יוצא מן הכלל בס"ד.

לאחר חשיבה מאומצת ודיונים למכביר, החליטו גבאי הצדקה להמשיך עם המהלך דנן שהוא חסר תקדים בהיקפו. בשבועות האחרונים ישבו כל גבאי הקופה יחד עם רבני הקהילות בכל אתר ואתר ועם העסקנים המקומיים, וגיבשו רשימות של כמה עשרות נצרכים מאנ"ש שזקוקים נואשות לסכומי כסף גבוהים וזו תהיה התמיכה של עזר לקהל בימי הפורים הבעל"ט, כמובן בנוסף, לתמיכות הרגילות שהיו מקבלים הנצרכים מדי שנה.

כלומר, בעזר לקהל וגם בקרב הציבור ידוע מראש כמה כסף צריך לגייס ועבור אילו מטרות, ועד הפורים יפעלו כדי לדאוג לכסות את הסכומים האלו כדי לעמוד ביעדי

כפי שכבר נכתב:

כפי שכבר נכתב:

כפי שכבר נכתב:

כפי שכבר נכתב:

כפי שכבר נכתב:

כפי שכבר נכתב:

כפי שכבר נכתב:

כפי שכבר נכתב:

כפי שכבר נכתב:

כפי שכבר נכתב:

כפי שכבר נכתב:

שבע שעות. משפחה אחת

שבע שעות הם ישבו שם, בתוככי בית אחד בעיר נתניה. הגבאים וראשי הסניפים של עזר לקהל מכל אתר ואתר. מכל קהילות אנ"ש.

אפשר לומר שמעולם לא ראיתי להט אדיר שכזה במקום אחד קטן, להט, שכל מטרתו לעזור לשני.

ישבו שם אנשים שבינם יום הם עסוקים מאוד. מי בתורתו, מי באומנותו. הם גם בעלי משפחות. צעירים, וצעירים יותר. אבל כשמגיעה לפתחם סוגיה של עזרה לשני, של חילוץ אדם ממצוקה, אין להם יותר בעולמם כלום, כלום! מלבד אותו תיק שעולה על שולחנם.

שבע שעות הם ישבו שם ודנו בסוגיות הרות גורל בנוגע לפעילות של עזר לקהל סביב כל השנה. כל אחד מהם נחשף למקרים קשים מאוד, מטלטלי לב ונשמה, וניכר כי גוום שחוח רק מהדאגה והחרדה לגורלם של המשפחות במצוקה, הכרוכות על צווארם ואחריותם.

אך הלהט שבתוכם פורץ החוצה כאש, ששורף את כל המניעות, ובכוח הלהט הזה, בחום שהוא מפיק, הם מתגברים על מכשולים ועושים את הבלתי יאומן, עד שקופות הצדקה הגדולות של ארץ ישראל, מביעות את התפעלותן ממקרים שאחרים כבר מזמן היו מתיאשים.

ברגעים אלו, בשעת כתיבת השורות, הם כותבים שורות אחרות לגמרי. הם יושבים עם הדיין דמתא שליט"א, ועוברים שם אחר שם, וקובעים איזה סכום הוא יקבל בחג הפורים הקרוב. הם לא עושים הנחות לעצמם, לא מוותרים על כלום, ולא מתחשבים בנוחותם האישית ובהכנות האישיות שלהם לחג הפורים, כעת כל מה שבראש שלהם, הוא לקבוע יעד, כמה צריך לאסוף בקהילה שלהם, ומעתה ועד אחרי הפורים – הם לא יירדמו בלילה!

כן! בשעה שעם ישראל מתכוון לפורים ברוך, בשמחה ובצהלה, הם מעמיסים על עצמם עול אדיר. הם חייבים להגיע אל היעד. הם חייבים לאסוף עשרות אלפי ש"ד בתוככי הקהילה שלהם, כדי לתת דמי מתנות לאביונים, בדיוק כמו היעד שקבעו.

אני מביט על פניהם. הם אפילו לא רואים אותי. הטונים עולים, דנים בדרכים של סיוע, שומעים להרצאות של מיטב אנשי המקצוע, ואני אומר לעצמי: חזו חזו בני חביבי. שוכחים מכל העולם וסביבתו, וכל כולם – בהתנדבות מלאה – נכנסים אל "לוע הארי", אל המשימה רבת האחריות, לגייס עכשיו, עד פורים סכום אגדי, כדי לשמח את מי שצריך בקהילתם.

*

אנשי שלומנו היקרים!

לא דורשים מאתנו עול עצום שכזה. לא כל אחד יכול לישא אותו על כתפיו. בפרט לא בימים עמוסים של ערב פורים וערב פסח.

אבל לפחות להקל עליהם אפשר.

לתת כבר עכשיו, כבר בתחילת השבוע הקרוב את הסכום בסך: 360 ש"ד לפחות, כדי לגבות אותם. כדי לחזק אותם. כדי ליישר להם עוד קצת את הגב לקראת פורים.

תעשו זאת, אחים יקרים, הרי כולנו משפחה אחת! משפחה איז די ערשטער זאך! תנו להם להיכנס לחג הפורים, עם כמה קמטים פחות במצחם. זו גם מתנות לאביונים בהידור רב, וזה גם חסד עם עמיתכם, הנושאים בעול.

א פריילעכן פורין אין א פריילעכן תמיד

חד דמן חבריא

בס"ד

יום נבית ה'

הזמנות מיוחדת!

בשותפות קודש כפרנס יום בכללי השי"ס הנך רוכש לעצמך זכות אדייה ונשגבה: יום אחד של לימוד התורה הקי' ברציפות במשך כל שעות היום והלילה בהשגות הנעלות שקבע ויסד נ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בכללי השי"ס, שותפות קודש במאות תלמידי חכמים מופלים ברחבי ארה"ק

א' אדר ב'

שותף בלימוד בבית ה'
לעילוי נשמת
הרה"ח ר' **אברהם הלוי גרוס** בן
הר"ר **בן ציון חיים** ז"ל

א' אדר ב'

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר' **שלמה נוסצוויג** הי"ד
אב"י במאנסי יצ"ו
לזכות נישואי בתו תחי
במזל טוב

ג' אדר ב'

שותף בלימוד בבית ה'
הרב **אלתר יעקב שמעון שר** שליט"א
מנהל תי"ת דחי אבות בקרית צאנז
לזכות נישואי בתו תחי
במזל טוב

ג' אדר ב'

שותף בלימוד בבית ה'
הרב **חיים מנחם ויינרטן** שליט"א
אב"י בקרית צאנז
לזכות נישואי בתו תחי
במזל טוב

ג' אדר ב'

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר' **אברהם רייך** שליט"א
ראש הקהל בלימוד יצ"ו
לזכות נישואי בתו תחי
במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

"ותלמוד תורה כנגד כולם" ובוודאי שלזכות וחשיבות מרובה היא לרכוש זכות שותפות לפחות ליום אחד! של לימוד בכללי השי"ס. כדברי השי"ת הבחור בתורה לדוד המלך (שבת ל) כי טוב יום בחצריך מאלף, טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה. מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח.

מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זי"ע
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לתרומות והנצחות: הר"ר שמואל בורד - 054-8441601

לאסוף מתנות לאביונים כדי לחלק למי שצריך באמת, ולא לחלק מתנות לאביונים רק כי אספו ואין ברירה.

השבוע אף התפרסמו מפות התמיכה והגיוס העירוניים בכל מקום, כאשר הסך הכולל עומד על כחצי מיליון ש"ח (!) אשר ייתרמו ע"י אנשי שלומנו מכל רחבי תבל, ויועברו לידי אחינו ובשרינו הנזקקים לכך בו ביום בהידור רב.

בעקבות המהפך המשמעותי בהיערכות לחלוקת מתנות לאביונים בו ביום, עבור אחינו ובשרינו אנשי שלומנו - חסידים איין משפחה - בדגש על כאלו המתמודדים עם מקרי מצוקה, פונים גבאי הצדקה של עזר לקהל אל הציבור בבקשה להירתם כבר כעת בסכום של לכל הפחות 360 ש"ח וכל המרבה הרי זה משובת, כדי שנוכל כולנו יחד בס"ד להגיע אל היעד ולשמח את אחינו ובשרינו.

כמו"כ, מוסרים גבאי עזר לקהל, על רצונם העז לסיים את חלוקת והעברת התמיכות בס"ד עד חצות יום הפורים הבעל"ט, כדי לשמח את אחינו ובשרינו בשלמות כבר בתחילת יום הפורים ולא להמתין לשעה מאוחרת, ובמקביל כדי לסייע לגבאים להשלים מלאכתם ולצאת יד"ח מצוות היום, אי לכך פנו הגבאים בכל אתר אל אנשי שלומנו בבקשת אחים להירתם מראש ולא להמתין עד ליום הפורים כדי להעביר את דמי המתנות לאביונים.

המיזם המבורך של עזר לקהל כבר הפך למסורת: המוני אנ"ש מקדימים ומפקידים את דמי המתנות לאביונים שלהם עוד לפני יום הפורים, ובבוקר יום הפורים גבאי הקופה מעבירים בשליחותם ובזיכוי עבור המפקידים את המעות לידי האביונים. בעת כתיבת שורות אלו כבר פנו מאות רבות מאנ"ש אל גבאי הצדקה של עזר לקהל בכל רחבי ארה"ק, על מנת 'להקנות' את דמי המתנות לאביונים ע"י שטר הקנאה מיוחד בו ממנה התורם את גבאי הצדקה להעביר בשליחותם את תרומתם בו ביום לידי האביונים.

"בטוחים אנו" אומרים גבאי החסד, "כי אנשי שלומנו יירתמו בצורה משמעותית, כי כשאחינו זועקים לעזרה, אנחנו מתייצבים לעזרתם בכל מה שאפשר. יחד נבנה את עולמם ונשמח את ליבם!

המגבית השנתית 'הלב בוער' של ארגון נשי צאנז 'סימן ברכה' בעיצומה

רבים זוכים להצטרף בימים אלה אל השותפות הקבועה כדי לבנות את העתיד החדש של הארגון בנשיאות הרבנית תליט"א

המוני משפחות של אנשי שלומנו בארץ ובגולה, עומדים להירשם לזכות עולמית, על ידי רישום שמותיהן בקוויטל המיוחד של הרבנית הצדקנית תליט"א. כפי שפורסם, לקראת היארצייט הרביעי של אמה-של-מלכות, די רעבעצן ע"ה, אשת חבר לכ"ק מרן אדמו"ר

"כל בית בצאנז, מכיר טובה למפעלות הדגולים של הרעבעעצן תליט"א, שמשקיעה יומם ולילה לרווחתם של כל נשות אנשי שלומנו, בגלוי ובסתור" – אומרים בארגון נשי צאנז 'סימן ברכה', "ובוודאי כאשר בארגון מתכוונים להתרחב ולנסוק כלפי מעלה בעז"ה, ולכן הבקשה היא לבסס את השותפות".

בארגון נשי צאנז קוראים לכל בית ובית בצאנז, לקראת היארציט הרביעי של אמה של מלכות, די רעבעעצן ע"ה, שבצדקתה וברוב חסדה ייסדה את הארגון, לחתום על שותפות קבועה כדי שלבנות את היסוד של הרחבה הנתניה והחסד.

הלב בוער בתפילה

כל יידישע מאמא בוודאי רוצה להיות רשום שם בקוויטל המקודש בבית הרעבעעצן תליט"א, על יד הנרות, בפרוס השבת על הבית הגדול והקדוש שכל העיניים נשואות אליו.

"שותפות בסיסית" – 36 ש בחודש. תמורת סכום זה, יוכלו לרשום שני שמות בקוויטל המקודש; "ברכה בבית" – 52 ש בחודש. תמורת סכום זה, יוכלו לרשום את כל השמות של המשפחה בקוויטל המקודש; "תפילות ונחת" – 72 ש בחודש. תמורת סכום זה, יוכלו שמות כל המשפחה בקוויטל המקודש, ועוד בקשה אישית מפורטת.

הלב בוער בהכרת הטוב

כעת, מצלצלות נשות ישראל הכשרות אל מוקד "מכירות טובה", בטל': 09-372-9000, ומצטרפים אל מפעל

הגה"ק זי"ע, יצאו בארגון נשי צאנז 'סימן ברכה' לתכנית מיוחדת בחצר קדשנו שתבנה בעז"ה עתיד חדש ומבטיח, זאת בעקבות הרצון והשאפיפה של הרבנית הצדקנית תליט"א, לתת תנופה לכל מעגל העזרה והסיוע של ארגון נשי צאנז, למען עשיית נחת רוח לבורא יתברך שמו.

הלב בוער – ברצון לעזור

בארגון נשי צאנז, פועם ובווער רצון עז לסייע ולעזור במגוון פעולות למענן של נשות ישראל הצדקניות, המגדלות במסירות ובערליכקייט, דור שלם לה' ולתורתו לאורם של רבותינו הקדושים. המטרה היא להקל מעליהן את המשא ולתת מגוון פעולות שיאירו את עולמן.

מלבד הפעילות השוקקת במשך כל השנה כולה, הן בקרית צאנז, וחלקן גם בערים אחרות. פעילות שכוללת: חלוקת נדוניות יוקרתיות לכלות, ארוחות צהריים בערב פסח, כנסים שנתיים, הו"ל של מגזין צמרת שבאה לתת עוצמה רוחנית, דאגה לתקציבים עירוניים לקופות בערים השונות, עזרה ליולדות במגוון דרכים, מועדון לגימליאות, מסיבות והתכנסויות, נדוניה לחתנים, ביקור חולים, ארוחות לאבלים, הקרנות מסובסדות, חבורות – עוד נכוננו עלילות גדולות בתכניות העתידיות של נשי צאנז.

הן בהרחבת הפעילויות השונות לכל קהילותנו הק' והן בייזום תחומים חדשים של עזרה וסיוע כמו הענקת ימים בבתי החלמה, משחקיות לילדים, עוזרות בית בערבי פסחים, נופשים לגוף ולנפש ועוד.

מכון 'עץ החיים' – מערכת 'בצילא דמהימנותא'

ברכת מזל טבא

שלוחה בזה קדם ידידינו הנדיב הנכבד ומאוד נעלה, יקר הערך ופאר המעלות, איש האשכולות, שמו מפארים בתוך אמוני עם, רודף צדקה וחסד, העומד לימין המערכת בכל עת ומפטרוני המכון, ה"ה

הרה"ה ר' מנחם מענדל רייך הי"ו

אב"י בקרית הבעש"ט - פ"ת

לרגל השמחה השרויה במעונו במזל טוב ובשעטומ"צ

שמחת הולדת הנכד נ"י

בן לחתנו הרב משה בן ציון הלוי שיינבאך הי"ו

ויהא רעוא שאך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד, מתוך נחת והרחבה, ויזכה לרוות רוב נחת דקדושה מכל צאצאיו לראות דורות ישרים ומבורכים, אך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים, וסייעתא דשמיא עד עולם, אמן.

המאחלים ברוב הערכה
ההנהלה וחברי המכון

חייהן של הרבניות הצדקניות. ניתן לתרום דרך מערכת קהילות, קוד קופה 42106.

ספר הזהב – הקוויטל באוהל הק'

לתשומת לב! ניתן גם להצטרף אל ספר הזהב, בתרומה חד פעמית של 1,000 דולר, ולזכות בנוסף לכל הנ"ל, להיכנס אל הקוויטל המיוחד שבו יקרא כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בבואו אל האוהל הקדוש לרגל היארצייט של הרבנית ע"ה. כמו כן, הרבנית תליט"א תזכיר את השמחות של ספר הזהב, בעת הדלקת הנרות, ערב התקדש ליל חג הפסח, בהיכל המתיבתא, מקום עריכת ליל הסדר של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בתחינה מיוחדת לדורות ישרים מבורכים. השמות החקוקים בספר הזהב, אף יוזכרו בגיליון 'צמרת' הקרוב, לפרסם עושי מצוה. להצטרפות לספר הזהב ניתן לפנות אל מרת ש' דייטש תחי', העומדת לימין הרבניות במפעלות הקודש, בטל': 053-3104082.

המוני אנשי שלומנו כבר הקדימו ונתנו 'מתנות לאביונים' שיבואו למחותנים ביום הפורים – ע"י אחים לשמחה; בכך גם הצטרפו להגרלה הגדולה על סך 18,000 ₪!

בשבוע האחרון התקבלו באמצעות נציגי "אחים לשמחה" בכל הארץ, מאות נדבות-לב של אנ"ש, שהקדימו לתת מתנות לאביונים לקרא ימי הפורים הבאים עלינו לטובה, ובכך גם להיכנס להגרלה הגדולה על סך 18,000 ₪, למימוש בחנויות המובחרות של ביגוד ומזון לקראת חג הפסח הבא עלינו לטובה.

ביום ראשון וביום שני השבוע, שני ימי ראש חודש אדר, נערכה המגבית המיוחדת בפתח היכל ביהמ"ד המרכזי אוהל נחיה בקרית צאנז. המגבית המיוחדת והמוקדמת נערכה בראשות הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א – יו"ר אחים לשמחה, ממש יממה לפני נסיעתו לארה"ב, לחזק שם בני קהילתנו הק'.

בהנחיית הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א, הוקם בימים אלו מוקד ענק בפריסה ארצית, כדי לתת את ההזדמנות לכל אנשי שלומנו להקדים ולתת כבר עכשיו את הסכום של 200 ₪, ובכך לזכות להיכנס פעמיים להגרלה הגדולה והמזוברת. בנתינה של 144 ₪, זכאים לכרטיס הגרלה אחד.

מוקדי 'אחים לשמחה' בארה"ק

כאן המקום לפרסם שוב את שמות הנציגים של אחים לשמחה ברחבי הארץ: **בירושלים** – הר"ר שמואל שטיגליץ, **בבני ברק** – הרב אביגדור מאיר ווידער, **באלעד** – הר"ר יחזקאל קנר, **בביתר** – הר"ר מנחם שכטר, **בבית שמש** – הר"ר בערל גליק, **באשדוד** – הר"ר פישל טויב, **בברכפלד** – הר"ר מאיר כץ, **בחיפה** – הר"ר בן ציון יגר, **בטבריה** – הר"ר אלימלך ברגר, **בצפת** – הר"ר יצחק אייזיק גרינשטיין, **בקרית**

עצרת התעוררות ברשת הכוללים 'מרכז התורה' על פטירתו של אחד מבני החבורה, הרב שרגא ליפשיץ ז"ל

בכאב רב וביגון עצום, התקבלה הידיעה הקשה והמרה על פטירתו של האי גברא רבא ויקירא, מחשובי האברכים והלומדים ברשת הכוללים "מרכז התורה" קרית צאנז, הרב רפאל שרגא פאויל ליפשיץ ז"ל, ששחל"ח לאחר תקופה ארוכה של סבל וייסורים שזיכנו את גופו ונשמתו.

נמנה על חשובי האברכים בקרית צאנז נתניה וכל ימיו לא מש מאוהלה של תורה, בשבתו בבית ה' בין כותלי בית המדרש ברשת הכוללים "מרכז התורה" קרית צאנז, וקול התורה נשמע מפיו סביב השעון בחברותות. כישרונותיו הברוכים ואישיותו המזהירה הביאו לכם שהוצעו לו משרות שונות עם הכנסות מכובדות, אך הוא דחה הכל כאשר הוא מנמק זאת שבכך שבכספי המלגה של הכולל שורה ברכה מיוחדת שאין בנמצא בכספים אחרים.

והחי יתן אל לבו: בימי האבל על פטירתו נערכה עצרת זיכרון והתעוררות בהיכל הכולל, לבכות ולהתאבל על האי שופרא דבלי בארעא, חד שמן חבריא, שכל ימיו היה יושב אוהל בין כותלי בית המדרש, ועתה עלה ונתעלה לשיבה של מעלה במיטב שנותיו.

בשם הנהלת הכולל נשא דברים הדומ"צ הרה"ג רבי מרדכי לוינשטיין שליט"א ראש כולל הלכה ברשת הכוללים מרכז התורה שהעלה על נס את שקדנותו והתמדתו ואת שאיפתו לשבת בבית ה' כל ימי חייו, לצד הקפדתו על מנהגי יראים וחסידים. שכנו ועמיתו לצוות הישיבה, הרה"ג ר' שמואל נטע זלמנוביץ שליט"א נכד רבוה"ק, פרס בפני המוני האברכים שהשתתפו בעצרת, את סדר יומו של ר' שרגא שהיה אות ומופת ליהודי ירא ושלם, שלם במידותיו, שלום בבין אדם למקום ושלום בבין אדם לחברו, התמדתו, ראתו, ותפילתו, כחד מן קמאי.

הבעש"ט – הר"ר יעקב גלנץ, מוקד מרכזי וקרית צאנז נתניה – הר"ר מרדכי שבת גולדשטיין 052-7144519.
בנוסף לכך, ביקרו מוה"ר ישראל גולדשטיין הי"ו מנהל אחים לשמחה, יחד עם רכז המגבית מוה"ר מרדכי גולדשטיין הי"ו בכמה מקהילות אנ"ש, והמונים הקדימו לתת ורכשו כרטיסי הגרלה. בשבוע הבא ימשיכו לקהילות קודש נוספות מאנ"ש.

מוקדי 'אחים לשמחה' בארה"ב

אל 'אחים לשמחה' הגיעו חוזרות ונשנות מאנשי שלומנו בארה"ב, המוקירים מאוד את פעולות הקודש של אחים לשמחה, ואשר הביעו רצונם לתת מתנות לאביונים באופן הזה, למחותנים – שהם בגדר עניי ארץ ישראל. בפרט לאחר שנתפרסם פסק הדין שיש באחים לשמחה משום קיום מצות מתנות לאביונים בהידור, ולאור הברכה המופלאה של הדומ"ץ הגרש"ז בריל זצ"ל.

על כן הוקמו מוקדי התרמה גם בקרב קהילותנו הק' בארה"ב, כדי להעביר לכל הפחות \$ 72, כדלהלן: **בארא פארק:** הר"ר חיים רייך 347-432-0979. **מאנסי:** הר"ר יוסף לייזער - 845-608-6056 והר"ר זלמן לייב אייזנבערגער - 845-422-5846. **יוניאן סיטי:** הר"ר משה קנעפפלער - 347-585-9993. **וויליאמסבורג:** הר"ר יהושע בלומנבערג - 718-812-8746. **ליקווד:** הר"ר שאול שטרובל - 930-7117.

משנכנס אדר – אחים לשמחה

מכאן יוצאת קריאה נרגשת לפני כל יודעי דת ודין, בכל רחבי מדינות המלך, להשתתף בכל לב ונפש במגבית הפורים ולזכות גם לקיים מצות מתנות לאביונים בו ביום, גם להיכנס להגרלה הגדולה על 18,000 ₪. ניתן להכפיל ולשלש את כרטיסי הגרלה באמצעות הוספת סכומים סמליים, בררו אצל הנציגים. יחד נשמח לבבות ביום הפורים, לקראת נישואי צאצאיהם!

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין
הרה"ח ר' שלמה זלמן הלוי פולק הי"ו
אב"י פעיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הולדת הבן נ"י
בפזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת פזל טוב לאביו
הרה"ג רבי ישראל הלוי פולק שליט"א
יו"ר בטאון פרוא לצפא

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין
הרה"ח ר' שלמה פרידמן הי"ו
אב"י פעיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת אירוס הבן
החתן המו"מ בתו"ש החבר יעקב נ"י
עב"ג הכלה תחי'

בת הרה"ח ר' חיים אלעזר גוטמן הי"ו
אב"י באשדוד
בפזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

שיתוף פעולה מבורך שהציל עשרות משפחות מרדת שחת. כעת עלו לדיון סוגיות-חירום הנוגעות בעניין זה וסוכם על שיתוף פעולה גם בהמשך, בדיסקרטיות מלאה על דעת רבני הקהילות שליט"א.

בהמשך הופיעו בפני משתתפי האסיפה ראשי חברת 'כארד-שופ', חברת כרטיסי אשראי, בהנהלת יהודים יראי-שמים, חסידים ואנשי מעשה. ראשי החברה הציעו לגבאים אפשרויות שונות של שיתוף פעולה עם החברה, וזרועות ביצוע של סיוע לציבור, כמו אפשרות של חלוקות שונות באמצעות כרטיסי החברה הנודעים שניתנים למימוש במאות חנויות ובתי עסק ברחבי הארץ.

בהמשך התמקד סדר היום של האסיפה בסיקור ובסיכום פעילות ההתרמה בשנה החולפת, שנת תשפ"ג, בימי הפורים וחג הפסח – אז חולק סכום עתק של למעלה משניים וחצי מיליון ₪ בסיעתא דשמיא עצומה, ע"י עזר לקהל. "וכמובן, כדרכה של תורה, איננו מסתפקים בכך ואיננו אומרים די. בשיתוף פעולה עם כלל אנשי שלומנו הערבים זה לזה כמו משפחה אחת, נגיע השנה אי"ה להרבה יותר" – סיכמו הנוכחים.

בשלב זה נערך דיון ארוך ומקיף אודות ההיערכות לקראת מגבית מתנות לאבינונים, כאשר על הגבאים הוטל לשמוע, להקשיב ולהאזין לכל פנייה ובקשה. הגבאים התבקשו בכל לשון של בקשה להקדים ולגבש את רשימת התמיכות והנתמכים בכל עיר ועיר, יחד עם ועד הקופה הקהילתית והדיינים שליט"א, ובהמשך לקבוע יעדים ברורים ואת הסכומים הנדרשים לחלוקה. יעדים אלו יהוו אבן-דרך במגבית ימי הפורים הבעל"ט, כאשר לפיהם ייקבעו סכומי המגבית והחלוקות.

באסיפה זו הודגש הצורך לפעול בקרב אנשי שלומנו, שיקדימו לתת כבר בימים הקרובים, עוד לפני פורים, וזאת לאור פסק ההלכה של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע שזהו

הנהלת רשת הכוללים מרכז התורה משגרת בזאת את תנחומיה הכנים למשפחתו החשובה שיחי', שבזכות פעליו הברוכים וצדקת מעשיו, יזכו להתחזק ולמצוא נוחם אכיה"ר.

לראשונה מאז ייסוד 'עזר לקהל':

התקיים יום עיון מקצועי שהתפרס על פני חצי יממה, עם מיטב אנשי המקצוע והמרצים

משנכנס אדר: ביום ראשון השבוע, התאספו ובאו כל גבאי מפעל הצדקה והחסד עזר לקהל מכל הערים בארה"ק, לאסיפה מיוחדת בסימן "חסידים איין משפחה" לקראת ימי הפורים וחג הפסח הבעל"ט.

האסיפה נקראה בימים אלו, לאור העובדה שבתקופה זו, מוטל על כתפיהם של הגבאים, עול עצום וכבד להביא אורה ורווחה בבתי משפחות אנ"ש אחינו ובשרינו. האסיפה החלה בצהרי היום במקום מרווח שנשכר במיוחד בעיר נתניה על שפת הים, והוגש לפני הגבאים כיבוד עשיר כיד המלך, כראוי וכיאות ליהודים מוסרי-נפש שמקדישים את כל אשר להם עבור הזולת. בערבו של יום אף התקיימה סעודת ראש חודש מכובדת שהוגשה בהרחבה.

במשך כל האסיפה שהתקיימה עד לשעות הערב המאוחרות, דנו הגבאים והנציגים בכובד ראש בכל הנושאים העומדים על הפרק, הן בנושאים הכלליים של מפעלות עזר לקהל על כל סניפיו, והן במגביות השנתיות הגדולות שמתנהלות בתקופה זו, בימי הפורים ובערב פסח, לטובת המשפחות של אנ"ש השרויים במצב לא פשוט, ועיניהם נשואות לשיתוף הפעולה בין עזר לקהל לאלפי אנשי שלומנו די בכל אתר ואתר.

בראשית האסיפה הופיעו והגיעו במיוחד, נציגי הארגון 'פעמונים' המתמחה בהסדרי חובות ובליווי מקצועי למשפחות שנקלעו לסחרור כלכלי. מזה עידן ועידנים שעזר לקהל פועל בשיתוף פעולה עם ארגון פעמונים,

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' לייבוש כץ הי"ו
אב"י בבני ברק

לרגל השפחה השרויה בפעונו בפז"ט

שפחת נישואי בנו החתן

הטו"ט בתו"ש כמר שרגא נ"י

עב"ג הכלה תחי'

בת הרב יצחק זילברמן שליט"א

ר"פ בבית מדרשנו העתיק בעיה"ק צפת

ולרגל שמחת התורה של בנו החתן נ"י

בהיבחנו למעלה מ-600 דפי גמ' בע"פ

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד

פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

שפחת החתונה תתקיים אי"ה ביום ג' בהיכל רוזנברג

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' יעקב ליפשיץ הי"ו
אב"י בירושלים עיה"ק

לרגל השפחה השרויה בפעונו בפז"ט

שפחת נישואי הבת הכלה תחי'

עב"ג החתן הטו"ט בתו"ש

טורנו אליעזר דוד צבי נ"י

ובברכת מזל טוב לסב

הגה"ח רבי שמואל אריה שפירא שליט"א
ר"פ בביהמ"ד המרכזי אהל נחמיה פעיה"ק

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד

פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

שפחת החתונה תתקיים אי"ה ביום א'
באולמי גולדן סקיי בביתר עילית

המרכזית והמסורתית בימי הפורים הבעל"ט, כאשר הם מציינים כעת 47 שנות פעילות מאז הקמתה בשנת תשל"ז בהם זכה המפעל הגדול הזה להיות לעזר לאלפי חתנים מתלמידי ישיבותינו הק' שזכו לבנות את ביתם מתוך הרחבת הדעת בזכות העזרה והסיוע הרב שקבלו ממפעל החסד "עזר נישואין" לאורך שנות פעילותה.

ההיערכות והתכונה הרבה לקראת המגבית נמצאת בשיאה כאשר מיד לאחר אסיפת ראשי וגבאי הגמ"ח שנערך בחודש שבט בה דנו וקיבלו החלטות לקראת המגבית הגדולה החלו הגבאים בהכנות לקראת המגבית, חברי ההנהלה מציינים את הצורך הגדול שיש בגיוס משאבים רבים בכדי שיוכלו לענות על הביקוש הרב ולסייע לחתנים הרבים העומדים בפרק האיש מקדש המתדפקים על דלתות הגמ"ח בבקשת סיוע לקראת נישואיהם, כמידי שנה גם בשנה זו פונים הם לקהל אנ"ש שבכל אתר ואתר ולתומכי וידידי הגמ"ח להמשיך ולהרחיב את תרומתם, לעמוד לעזרתם במגבית השנתית שזה כבר 47 שנה נערכת המגבית המרכזית לעזר נישואין בימי הפורים כבכל שנה ושנה, בהנהלה מציינים בסיפוק רב את העבר ומבקשים להרחיב את המעגל בעזרת תמיכתם של התורמים והידידים.

מנהלי 'עזר נישואין' אשר עמלים בימים אלו לקראת המגבית הגדולה מציינים שצאנזע חסידים יודעים שתרומתם שווה מיליונים ובשנה החולפת הוענקו בסייעתא דשמיא לעשרות חתנים הלוואות בסכום כולל של למעלה 1,500,000 ₪ כאשר סכום הלוואה המרבי עומד כיום על כ-50,000 ₪ בפריסת תשלומים נוחה.

ובזאת פונים אנו אליכם אנ"ש די בכל אתר ואתר, לקראת ימי הפורים הבאים עלינו לטובה ולברכה, עיני החתנים העומדים להקים את ביתם נשואות אליכם

מצוה מן המובחר להקדים ולהפקיד את המתנות לאביונים בידי הגבאים, כדי שהתמיכות יחולקו לנתמכים כבר בבוקרו של יום הפורים ויביאו אורה ושמחה בבתים.

במהלך האסיפה הופיעו הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א והמשב"ק הרב אברהם דוד שכטר שליט"א שהגיעו לחזק את ידי הגבאים. אב"ד טבריה שליט"א הביע את הערכתו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א לכל פעולות עזר לקהל, וציין כמה פרטים ודוגמאות מהתקופה האחרונה בהם התבטא מרן שליט"א והזכיר פרטים הידועים לו מפעולות הגבאים בערים השונות.

הגה"צ שליט"א חיזק ידי הגבאים בהזכירו את העובדה עם הרה"ק רבי מאיר נתן זצוק"ל בן רביה"ק בעל ה"דברי חיים" זי"ע, שנתגלה בחלום במכנסיים קצרות ממידתו מפני שלא הספיק בשנותיו הצעירות לכתת רגליו לאסוף מעות לצדקה. הדברים חיזקו ונסכו כוחות בקרב המשתתפים.

בשלב האחרון של האסיפה, הוקדשו הדיונים על חג המצות הבא עלינו לטובה, החלוקה הגדולה וחלוקת התמיכות למשפחות הנזקקות, תמיכות שכבר הוכפלו אשתקד. הגבאים התפזרו לאחר שבע שעות של אסיפה בכוחות מחודשים לקראת המגביות שבפתח, בפרט שבעיצומה של האסיפה – שכמוה עוד לא הייתה בתולדות עזר לקהל מבחינת איכות וכמות התוכן – זכו להיכנס אל הקודש פנימה (רא' ידיעה נפרדת).

בסימן לצאנז'ער חסיד יש 'סימן היכר'

פותרים מפעל החסד הגדול גמ"ח "עזר נישואין" במגבית המרכזית שתיערך בימי הפורים הבעל"ט

בימים אלו נערכים ומשלימים במפעל החסד הגדול גמ"ח עזר נישואין דתלמידי ישיבתנו הק' את המגבית

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזלא טבא וגדיא יאה שלוחה בזה, לכבוד איש חי ורב פעלים, פאר המעלות והמידות, מגדולי תומכי מוסדותינו הק', איש חסד ומרבה להיטיב עם הבריות בתושיה, ה"ה

הרה"ח ר' חיים שפירא הי"ו

י"ר ארגון רפאנו ונוושה

לרגל השמחה השרויה במעונו במזל טוב ובשעטומ"צ

שמחת נישואי בנו הבה"ח המו"מ בתו"ש מורנו אליעזר דוד צבי נ"י

עב"ג הכלה תח' בת הרה"ח ר' יעקב ליפשיץ הי"ו - אב"י בירושלים

והברכה אחת היא לסב הדגול, פה מפיק מרגליות, מחשובי מרביצי התורה, סיני ועוקר הרים

הרה"ג רבי שמואל אריה שפירא שליט"א

ר"מ בביהמ"ד המרכזי אהל נחמיה פעיה"ק

ויה"ר מן קדם אבוהון דשבשמיא, שיזכו לרוות רוח נחת דקדושה מכל יו"ת, ואך ששון ושמחה ישכון באהלם תמיד, מתוך נחת והרחבה, סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים

חדש נערכת חזרה נוספת, בנוסף על כל החזרות עד כה, ואכן כך גדלים להיות מורי הוראה בישראל. ראש הכולל הגר"מ לוינשטיין שליט"א, דיבר בשבח הקבוצה, האברכים המופלגים ש"נכנסים להוראה" והציע כי כבר בחודשי הקיץ, ייבחנו במסגרת החזרות גם על הסימנים בהלכות פסח שנוגעים בהלכות תערובות ושנלמדים בימים אלו, וזאת כדי שיהא דבר המושלם לקראת כניסתם להורות הוראה בישראל.

הנאמנים והאברכים שליט"א הזכירו ודיברו בשבחו של מנהל הכולל המסור, מוה"ר יהודה שפירא הי"ו, שבכל חודש וחודש עושה הכל שלא יחסר המזג, ומחרף נפשו במסירות נפש כדי לתת את המלגות בעתם ובזמנם, ואף כעת הגדיל ידו לפרוס חסות על מעמד נכבד זה. ישא ברכה מאת ה' ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

הדבקות וההתלהבות בקריאת המגילה

ע"י כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע

בימים אלו זוכים רבים לחוש ולהתעורר בלהבת אש קודש, בשעה שזוכים לשמוע את ההתלהבות דקדושה ומליצות היושר על כלל ישראל ע"י שמיעת ההקלטות המרטיטות כל לב של קריאת המגילה בהשתפכות הנפש ע"י איתן אדוננו כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע.

מן הנודע עבודתו בקודש הנוראה של כ"ק מרן זי"ע בעת קריאת המגילה, קריאה שנמשכה על פני שעות ארוכות, כשתוכה היה רצוף אהבה מתוך השתפכות הנפש לטובתן של ישראל.

לקראת ימי הפורים הוציאו במכון להפצת דברות הקודש, כרטיס זכרון חדש המכיל 220 שעות (!) ובו כל קריאות המגילה מכל השנים, וכן השולחנות הטהורים בלילי וימי הפורים ושושן פורים, המלאים בדברות הקודש המלהיבים כל שומע, וכן גם דברי הבדחנות וכן שירים עתיקים שהושמעו וזימרו בימי הפורים.

כאמור הכרטיס מכיל עשרות שנים של עבודת הקודש מימי הפורים מרבוה"ק, כ"ק מרן זי"ע, ולהבחל"ח כ"ק מרן שליט"א, וניתן להשיג ולקבלו עוד לפני פורים במשלוח עד הבית בעז"ה במכון דברות הקודש בפלא' 052-7636809, כמו כן ניתן יהיה להשיג בעז"ה בעת עריכת השולחנות הטהורים ועבודת התפילה בצל כ"ק מרן שליט"א בקרית מלך רב.

אש התורה של שובבי"ם ברשת הכוללים 'מרכז התורה' אלפי שעות רצופות בתענית הדיבור נלמדו על ידי האברכים

ברשת הכוללים "מרכז התורה" קרית צאנו, בערה אש השובבי"ם. מאות האברכים למדו ביגיעה עצומה, בתענית הדיבור, שעות רצופות, כאשר רבים מהם מגיעים לחמישים שעות רצופות בשבוע, כאשר פקודת הקודש שמרה רוחם, להעלות על גבי הכתב את כל השעות שנלמדו בתענית הדיבור.

בבקשה, אנא קבלו בסבר פנים יפות את נציגנו השליחים הנאמנים שיפקדו את ביתכם, והרימו את תרומת הקודש בעין יפה ביד רחבה וברוח נדיבה, למען מטרה נשגבה ונעלה זו, לתמוך ולסייע ולעמוד לימין מפעל החסד הגדול הזה. תרומות ניתן להעביר לנציגנו או בטלפון: 053-3104079 כמו"כ ניתן לתרום לקופת עזר נישואין באמצעות כרטיס אשראי בעמדות "קהילות" מס' קופה 9974.

מעמד לחיים חגיגי לכבודם של עשרות האברכים שזכו לסיים את יורה דעה ח"א במסגרת כולל הלכה ברשת הכוללים "מרכז התורה" קרית צאנו

משנכנס אדר מרבין בשמחה: ביום שני, ב' דר"ח אדר, התקיים מעמד לחיים חגיגי ברשת הכוללים "מרכז התורה" קרית צאנו, לכבודם של עשרות עמלי התורה המופלגים, האברכים החשובים והנכבדים, מלומדי כולל הלכה בראשות הרבנים הגאונים, דיינים ומורי צדק, רבי מרדכי לוינשטיין שליט"א ורבי הלל דויטש שליט"א – שסיימו ללמוד ולהבחן בעיון רב על כל הלכות יורה דעה חלק א', הלכות מליחה, הלכות תערובות והלכות בשר וחלב, כאשר בימים אלו התחילו ללמוד בהלכות פסח את הסימנים בהלכות אלה הנוגעים להלכות תערובות.

במהלך המעמד ציינו לשבח את הקבוצה הנבחרת של כולל הלכה, חמשה עשר אברכים מופלגים ביותר, שנכנסו למסלול המיוחד של 'נכנסים להוראה', ונבחנו על כל החומר במבחנים חוזרים ונשנים.

דברי פתיחה נשא ראש הכוללים של "מרכז התורה", הגאון רבי יעקב ישראל שמרלר שליט"א, שהעלה על נס את הקבוצה הנבחרת הזו, שכולם כאחד שקדנים ומתמידים מופלאים, ותמיד שוררת ביניהם ריתחא דאורייתא בין חברים מקשיבים. ראש הכוללים הציג את תכנית הקיץ הבעל"ט לקבוצה זו, אז יתקיים 'חוזר חזרה', כאשר בד בבד ללימוד הרגיל החודשי של הכולל, תתקיים חזרה נוספת, כאשר בשליש הראשון של הקיץ ילמדו וייבחנו על כל הלכות תערובות, בשליש השני ילמדו וייבחנו על הלכות מליחה, ובשליש האחרון ילמדו וייבחנו על כל הלכות בשר בחלב. ובחודש אלול, יבקרו אברכים מופלגים אלו אצל גדולי מורי ההוראה בארץ, בקבוצות קטנות של שניים-שלושה אברכים, וייבחנו על כל יורה דעה ח"א, כולל פרי מגדים, רבי עקיבא איגר ופתחי תשובה שנלמדו בעיון רב.

דברים נוספים בשבחם של האברכים שליט"א נשא הדומ"ץ הגאון רבי מרדכי ברנט שליט"א, שאמר כי הערובה לזכות לסיעתא דשמיא ולכווין לאמיתה של תורה, היא על ידי שלומדים וחוזרים הרבה על מה שלומדים. רק כך אפשר להגיע להוראה, וכפי שבאמת רואים, את ריבוי החזרות במסגרת זו, כאשר למרות שכבר מתחילים בלימוד

אשר מאירה בפירותיה הטובים הצומחים בגינתה, לגיונות של תלמידי-חכמים. ובתי החינוך לבנות 'בנות צאנז' הקובעים לעצמם מקום של כבוד בעולם החינוך המחנכות בנות ישראל בדרך אמותינו ורבוה"ק.

כאשר נעשה המקום צר מהכיל וגם שיני הזמן אכלו בו, נוצר ההכרח לשפץ ולהרחיב, לפאר ולרומם, ברוב פאר והדר וברחבות גדולה את בנין המוסדות הק'.

ההשקעה והפיתוח בקומת הישיבה לצעירים, החלו כבר לפני למעלה משנה. כאשר הוכשרה חצר הישיבה המשקיפה על כל ירושלים עיר הקודש ומעניקה שטח של התרעננות והרחבת הדעת לתלמידים החשובים. כאשר לקראת פתיחת זמן הלימודים בחודש אלול, החלו בתנופת פיתוח ושיפוץ, מתוך ההכרח הגדול, בהיות הישיבה מלאה בתלמידים חשובים, למעלה משמונים בחורי חמד המתחנכים בהתעלות בדרכי רבותינו הקדושים.

עבודות השיפוצים כללו את הרחבת היכל הישיבה והמבואות, בתוספת של חדרי נוחיות ומבואות. אולם עדיין לא הושלמה המלאכה - אשר גם נעצרה תחת המלחמה אשר פרצה בקול רעש גדול ביום שמחה תורה. ומיום ליום גובר הצורך להמשיך במלאכת החידוש, השיפוץ והרחבה.

ומקומת הישיבה אל קומות התלמוד-תורה: עבודות השיפוץ המסיבי החלו בחודשים האחרונים בקומה הראשונה. כאשר מאכולת הזמן פוררה את המקום ולא היה אפשר להסתפק בפחות מחידוש הקומה כולה, מן המסד ועד הטפחות. בימים אלה נשלמות עבודות השיפוץ של הקומה הראשונה אשר תעוצב מחדש ברווחות גדולה וברוב הדר. ובעזרת השם בקרוב ממש ימשיכו בשיפוץ וחידוש הקומות הנוספות.

בד בבד, נמצאות תוכניות מעשיות בשלבי ביצוע הכוללת הרחבה משמעותית של חצר תלמוד-התורה, לרווחת התלמידים הרבים. לצד הכשרת שטח חדש בסמיכות

ראש הכוללים הגאון רבי יעקב ישראל שמרלר שליט"א, הכניס אל הקודש פנימה בכל שבוע את הפתקאות עם סיכום השעות של האברכים, מה שגרם לקורת רוח מרובה ועילאית אצל כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א שהביע התפעלותו מכמות השעות ומאיכות האברכים שמשליכים אחורי גווים את כל ענייני עולם הזה ושקועים בלימודם כל השנה, ובייחוד בימי השובבי"ם.

להוקרה מיוחדת זכו מאת הקודש, כאשר בכל שבת בשבתו בעת השולחן הטהור בליל שבת קודש, עברו קבוצות של אברכים ממרכז התורה שהגיעו לידי סך גדול של שעות לימוד בתענית הדיבור, וקיבלו מאת הקודש את מאכל הפערפל שסגולתו לפרנסה ידועה מאת צדיקי הדורות. הייתה זו עדות-קודש להערכה המרובה שיש כלפי אברכים יקרים וחשובים אלו.

האברכים גם הקדישו חוק לימודיהם בשבועות אלו, לזכותו של מנהל "מרכז התורה" המסור, מוה"ר יודל שפירא הי"ו, ששהה רבות בניכר על מנת לגייס את סכומי העתק הנדרשים לתשלום המלגות בעתם ובזמנם, ובמסירות מופלאה כיתת רגליו ממקום למקום למען לא יחסר המזג תשוח"ח לו.

תנופת בניה והתחדשות בממלכת התורה והחינוך ירושלים עיר הקודש

תנופת התחדשות רבתית נשמעת ברמה בממלכת התורה והחינוך הגדולה והוותיקה אשר בקרית צאנז בירושלים עיר הקודש, עיר אשר חוברה לה יחדיו, שם קבע כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע את הקריה הנאמנה והמוסדות המפוארים. ברוך השם שהתרבו הספסלים ורבים הם התלמידים המתדפקים על הדלתות וממלאים את היכלי החינוך. תלמוד-התורה 'דרכי אבות' הנאדר בתפארה, המכינה לישיבה 'דרכי חיים' אשר שמעה הולך למרחוק בעולם התורה, והישיבה לצעירים 'שפע חיים'

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' יחזקאל רייך הי"ו

אב"י בקרית הבעש"ט פ"ת

לרגל השפחה השרויה במעונו במז"ט

שפחת נישואי בנו החתן

המו"מ בתו"ש החבר דוד יהודה נ"י

עב"ג הכלה תחי

בת הרב אלטר יעקב שמעון שר הי"ו

ובברכת מזל טוב

לחותנו הרה"ח ר' אפרים רייך הי"ו

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

--- ולע"נ אביו הרה"ח ר' מאיר ז"ל

בן הרה"ח ר' שמואל רפאל רייך ז"ל

נלב"ע ז' אדר"ר האי שתא

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' מרדכי זילבר הי"ו

אב"י באלעד

לרגל השפחה השרויה במעונו

שפחת אירוסו בנו החתן

המו"מ בתו"ש כפר

רפאל אברהם יהושע העשל נ"י

עב"ג הכלה תחי

בת הרה"ח ר' עמרם שנק הי"ו - אב"י פעיה"ק

במזל טוב ובשעטוט"צ

ובברכת מזל טוב לטוב

הרה"ח ר' צבי שנק הי"ו - אב"י פעיה"ק

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

ההורים הוזמנו בשעות הערב אל לובי תלמוד-התורה אשר עוצב בפאר ובהדר רב ובתוספת מיני מטעמים ומגדנות. כאשר בירכתי המבואה עוצבה 'כיתה' לדוגמה אשר המחישה את רוב ההשקעה בכל תלמיד ותלמיד כבן יחיד של ממש.

בכל אחד מהערבים השתתפו אנשי הצוות החינוכי, אשר משקיעים כל חלבם ודמם בגידולו ופריחתו של כל תלמיד ותלמיד - בראשות המנהל הרוחני החשוב הרב נחמן אייזנבאך שליט"א אשר נשא מדברותיו והיטיב להסביר שהפן הגשמי והרוחני שלובים הם בחיי התפתחותו של כל אחד מהתלמידים וביטא את הצורך הגדול והנואש להשלים את המלאכה ולהביא הרחבה גדולה לתלמידים המתחנכים בדרך העולה בית א-ל.

כמה מילדי תלמוד-התורה הנעימו בדברי חריזה לקול צלילי כינור ועוגב ותיארו את ההשקעה הגדולה שהם חווים מצד הצוות החינוכי הברוך לצד הצורך האדיר לחדש את תלמוד-התורה.

ההיענות מצד ההורים החשובים היתה במסירות וברוב התרגשות. כאשר רבים מהם ציינו: "אין אנו מרגישים כתומכים התורמים עבור המוסדות - אלא עבור צאצאינו אנו משקיעים בכל לב ולב". נציגי ההורים הביעו את דברי ההתרגשות מריבוי ההשקעה בכל תלמיד ותלמיד וריבוי ההערכה כלפי הנהלת המוסדות אשר נוטלת על שכמה פרויקטים רבי משאבים כאלה, בנוסף על הניחול השוטף והגדול, כשהמטרה אחת היא: רווחתו האישית של כל אחד מהתלמידים.

בד בבד ממשיכים מנהלי המוסדות לגייס הון רב מקרב נדיבי עם בארץ הקודש ובחוץ-לארץ כאשר בהמשך ימשיכו להתרים את הורי וידידי כלל מוסדות התורה והחינוך.

ובזאת נפנה אל כל אחד ואחד מיקירי אנשי-שלומנו אשר רוצה לקחת חלק ונחלה בהתפתחות זו ולהנציח את יקיריו על אבני הבניין, שיפנה נא אל המנהלים החשובים, הרב מאיר בורד: 053-3161-673, הרב שמעון גוטמן: 052-7672-485.

לתלמוד-התורה, בו יוקמו חדרי העשרה ייחודיים ושלווים אשר יתרמו המון לקידום של התלמידים החשובים. מה רבה התרגשותם של אנשי ירושלים אשר זוכרים את עמלו הרב של אותו צדיק וקדוש, כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע, אשר השקיע במוסדות המפוארים. והנה קמים הם וגם ניצבים בהתחדשות ובהתרחבות. מה יפה ומה נהדר.

מובן מאליו שפרויקט חידוש ושיפוץ אדיר כזה, משמעותו, משאבים אדירים של מיליוני שקלים, כאשר מנהלי המוסדות החשובים אינם חוסכים במאומה ושוכרים את שירותי אנשי המקצועי הטובים ביותר - אשר יבצעו את כל העבודות, מתחילה ועד גמר בתכלית הפאר, ההדר וההשקעה. למען יעמדו ימים רבים, מדור לדור.

על מנת להשיג את המשאבים הגדולים, יצאו מנהלי המוסדות בחודשיים האחרונים למערך אדיר של התרמת נדיבי עם לצד יקירי אנשי-שלומנו די בקרתא קדישא ודי בכל אתר ואתר. על מנת לגייס את הסכומים האדירים הזקוקים להמשך תנופת הבנייה והחידוש. כאשר הם יוצאים ונכנסים אל בתי נדיבים, על מנת שיהיו שותפים בזכויות הרבות, ברכישת והנצחת הכיתות וכל הזכויות המסועפות אשר עומדים לנצח לימין התומכים הדגולים.

לקראת פתיחת המגבית, נכנסו ובאו אל הקודש פנימה המנהלים החשובים, הרב אשר מאיר בורד והרב שמעון גוטמן, ואיתם עימם הרב סיני דויד מעסקני המוסדות, המנהלים שטחו לפני כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א את התוכניות הפרטניות של השיפוצים לצד המפות האדריכליות. כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בירך ואיחל בהרפת ברכות קדשו על כל מי שיצטרף כשותף נאמן למגבית ברוכה זו, להעמדת הדורות.

הבליץ הראשוני להתרמה היה בערבי הירתמות מיוחדים אליהם הוזמנו והגיעו ברוב כבוד, ההורים החשובים והמסולאים בפז אשר להם בנים המתחנכים בתלמוד-התורה 'דרכי אבות' הנודע לתפארה.

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערוכי

הרה"ח ר' יעקב זאב וואלף הי"ו

אב"י בבארא פארק

לרגל השפחה השרויה במעונו בפז"ט

שפחת נישואי הבן

החתן המו"מ בתו"ש כמר ישראל נ"י

עב"ג הכלה תחי

בת הרה"ח ר' יונה גולדטן הי"ו

ובברכת פזל טוב

לחותנו הגאון רבי דוד זאב רייך שליט"א

רבה של קהלתנו הק' בעיה"ק צפת

ולסב הרה"ח ר' דוד גענד הי"ו

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערוכי

הרה"ח ר' ברוך טורן הי"ו

אב"י בפאנסי

לרגל השפחה השרויה במעונו

שפחת אירוסי הבת הכלה תחי

עב"ג החתן המו"מ בתו"ש

כמר דוד אהרן נ"י

בן הרה"ח ר' שלמה מאיר פאשקעס הי"ו

בפז"ט ובשעטומ"צ

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה